

Αποστολή και με e-mail
Α.Δ.Α.: 7ΝΟΜΗ-0Λ6
ΑΝΑΡΤΗΤΕΑ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΔΗΜΟΣΙΩΝ
ΕΣΟΔΩΝ
ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΗΣ
ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΙΣΠΡΑΞΕΩΝ
ΤΜΗΜΑ Ε΄

Αθήνα, 18 Μαρτίου 2016

Πληροφορίες: Ε. Παναγιώτου, Δ. Κούλου
Τηλέφωνα : 210 3636489, 3613274
210 3614303
Ταχ. Δ/ση : Πανεπιστημίου 20
Ταχ. Κωδ. : 106 72 Αθήνα
FAX : 210 3635077

ΠΟΛ : 1036

ΠΡΟΣ : ΩΣ Π.Δ.

ΘΕΜΑ: Παροχή οδηγιών σχετικά με το χειρισμό υποθέσεων υπαγωγής οφειλετών στις διατάξεις του ν. 3869/2010 «Ρύθμιση των οφειλών υπερχρεωμένων φυσικών προσώπων και άλλες διατάξεις», όπως ισχύει

ΣΧΕΤ: Τα υπ' αριθ.:

- 1. Δ.ΕΙΣΠΡ. Ε 1119320 ΕΞ/15-9-2015,**
- 2. Δ.ΕΙΣΠΡ. Ε 1157885 ΕΞ/9-12-2015 και**
- 3. Δ.ΕΙΣΠΡ. Ε 1165061 ΕΞ/22-12-2015 έγγραφα της Υπηρεσίας μας**

Με τα ανωτέρω σχετικά έγγραφα της Υπηρεσίας μας κοινοποιήθηκαν, αντίστοιχα, α) οι διατάξεις του ν. 4336/2015 (ΦΕΚ Α΄ 94/14-8-2015), με τις οποίες τροποποιήθηκε ο ν. 3869/2010 (ΦΕΚ Α΄130) «Ρύθμιση των οφειλών υπερχρεωμένων φυσικών προσώπων και άλλες διατάξεις», β) οι διατάξεις του άρθρου 14 του ν. 4346/2015 (ΦΕΚ Α΄ 152/20-11-2015), με τις οποίες τροποποιήθηκε εκ νέου ο ν. 3869/2010, καθώς και οι διατάξεις των κατ' εξουσιοδότηση αυτού και του ν. 4336/2015 εκδοθεισών Κ.Υ.Α. υπ' αριθ. 7534/2015 (ΦΕΚ Β΄1794/20-8-2015) και 8986/2015 (ΦΕΚ Β΄2208/14-10-2015) αναφορικά με τον καθορισμό των δικαιολογητικών που πρέπει να προσκομίζονται από τον οφειλέτη στο αρμόδιο δικαστήριο για την ολοκλήρωση της διαδικασίας κατάθεσης της αίτησης του άρθρου 4 του ν. 3869/2010 και γ) η υπ' αριθ. 54/15.12.2015 Πράξη της Εκτελεστικής Επιτροπής της Τράπεζας της Ελλάδος (ΦΕΚ 2740 Β΄/16-12-2015), που εκδόθηκε κατ' εξουσιοδότηση της παραγράφου 2 του άρθρου 9 του ν. 3869/2010, όπως τροποποιήθηκε με τον ν. 4346/2015.

Σε συνέχεια των ανωτέρω σχετικών εγγράφων, με την παρούσα εγκύκλιο παρέχονται βασικές οδηγίες, κατά λόγο αρμοδιότητας της Υπηρεσίας μας, σχετικά με τις ενέργειες της Φορολογικής Διοίκησης για το χειρισμό υποθέσεων οφειλετών φυσικών προσώπων που υποβάλλουν ενώπιον του αρμόδιου Ειρηνοδικείου αιτήσεις για συλλογική διευθέτηση των οφειλών τους κατά τις διατάξεις του ν. 3869/2010, όπως ισχύει, στις

οποίες περιλαμβάνονται και οφειλές βεβαιωμένες στη Φορολογική Διοίκηση, με σκοπό την ορθή εφαρμογή του νόμου και τη διασφάλιση των συμφερόντων του Δημοσίου, ως πιστωτή, στο πλαίσιο της εν λόγω συλλογικής διαδικασίας.

Όπως έχει επισημανθεί και στο ανωτέρω υπ' αριθ. 1 σχετικό έγγραφο της Υπηρεσίας μας, με την τροποποίηση του ν. 3869/2010 με την υποπαράγραφο Α4 του άρθρου 2 του ν. 4336/2015 (ΦΕΚ 94 Α'/14-8-2015) θεσπίστηκε η δυνατότητα υπαγωγής στη συλλογική διαδικασία διευθέτησης οφειλών του ν. 3869/2010 όχι μόνο οφειλών προς ιδιώτες αλλά και οφειλών προς φορείς του δημόσιου τομέα, μεταξύ των οποίων και οφειλών που είναι βεβαιωμένες στη Φορολογική Διοίκηση, με τις προβλεπόμενες στο νόμο εξαιρέσεις, υπό την προϋπόθεση ότι οι οφειλές προς φορείς του δημόσιου τομέα δεν αποτελούν το σύνολο των χρεών του αιτούντος και υποβάλλονται στη ρύθμιση από κοινού με τις οφειλές του προς ιδιώτες (βλ. άρθρο 1 του ν. 3869/2010, όπως ισχύει).

Επισημαίνεται ότι **οι διατάξεις του ν. 4336/2015 –επομένως και η δυνατότητα υπαγωγής των οφειλών που είναι βεβαιωμένες στη Φορολογική Διοίκηση στο πεδίο εφαρμογής του ν. 3869/2010- ισχύουν για αιτήσεις που υποβάλλονται** (κατατίθενται στο Ειρηνοδικείο) μετά την έναρξη ισχύος του νόμου αυτού (ν. 4336/2015), δηλαδή **από 19/8/2015** (βλ. παρ. 5 άρθρου 2 υποπαραγράφου Α4 Μέρους Β' ν. 4336/2015).

Παρέχεται ωστόσο από το νόμο η δυνατότητα και σε οφειλέτες που έχουν ήδη υποβάλει κατά την ανωτέρω ημερομηνία αιτήσεις υπαγωγής στον ν. 3869/2010, εφόσον οι αιτήσεις τους δεν έχουν συζητηθεί ή δεν έχει επέλθει συμβιβασμός, να **«επανυποβάλλουν αιτήσεις»**, προκειμένου να υπαχθούν στις διατάξεις του ν. 3869/2010, όπως τροποποιήθηκαν με τον ν. 4336/2015, **εντάσσοντας στις αιτήσεις τους και τις οφειλές τους προς φορείς του δημόσιου τομέα, όπως οι βεβαιωμένες στη Φορολογική Διοίκηση οφειλές** (βλ. παρ. 3 άρθρου 2 υποπαραγράφου Α4 Μέρους Β' ν. 4336/2015 και Κ.Υ.Α. 8986/2015 – ΦΕΚ Β'2208, όπου η νέα αίτηση αναφέρεται ως **«αίτηση συμπλήρωσης οφειλών»**).

Αναφορικά με τις **νέες τροποποιήσεις που επήλθαν στον ν. 3869/2010 με το άρθρο 14 του ν. 4346/2015** (ΦΕΚ Α'152/20-11-2015) και αφορούν κατά κύριο λόγο τις προϋποθέσεις και τη διαδικασία για την εξαίρεση της κύριας κατοικίας του οφειλέτη από τη ρευστοποίηση στο πλαίσιο της εκκαθάρισης (άρθρο 9 ν. 3869/2010), επισημαίνεται ότι αυτές **εφαρμόζονται σε αιτήσεις που κατατίθενται στο Ειρηνοδικείο από 1η/1/2016** (βλ. παράγραφο 11 άρθρου 14 ν. 4346/2015), επομένως σε υποθέσεις των οποίων οι αιτήσεις κατατέθηκαν έως και 31/12/2015 εξακολουθούν να εφαρμόζονται οι διατάξεις του ν. 3869/2010, ως είχαν πριν από την τροποποίηση με τον ν. 4346/2015¹.

---

¹ Με την υπ' αριθ. 133969/οικ./22-12-2015 Ερμηνευτική Εγκύκλιο της Γενικής Γραμματείας Εμπορίου και Προστασίας Καταναλωτή του Υπουργείου Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού διευκρινίζεται ότι για την εφαρμογή των διατάξεων του ν. 3869/2010, ως είχαν πριν από την τροποποίηση με τον ν. 4346/2015, αρκεί η κατάθεση της αίτησης στο Ειρηνοδικείο έως και την 31η/12/2015, χωρίς να λαμβάνεται υπ' όψιν η τυχόν μεταγενέστερη –εντός της προθεσμίας που θέτει ο νόμος (άρθρο 4) - προσκόμιση των απαραίτητων δικαιολογητικών για τη συμπλήρωση του φακέλου και την ολοκλήρωση της κατάθεσης της αίτησης.

**ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ ΔΙΕΥΘΕΤΗΣΗΣ ΟΦΕΙΛΩΝ ΚΑΤΑ ΤΟΝ Ν.
3869/2010**

- i. Η διαδικασία αρχίζει με την κατάθεση από τον οφειλέτη αίτησης στο αρμόδιο Ειρηνοδικείο, οπότε ανοίγει φάκελος της υπόθεσης στο δικαστήριο (βλ. παρ.1 και 3 του άρθρου 4).
- ii. Η αίτηση συνοδεύεται από τα απαραίτητα έγγραφα / δικαιολογητικά (βλ. παρ.1 και 2 του άρθρου 4 σε συνδυασμό με τις παρ. 4 και 4α του άρθρου 2 καθώς και τις υπ' αριθ. 7534/2015 – ΦΕΚ Β'1794/20-08-2015 και 8986/2015 - ΦΕΚ Β'2208/14-10-2015 Κ.Υ.Α.).
- iii. Διενεργείται από τη γραμματεία του Ειρηνοδικείου έλεγχος αναφορικά με την πληρότητα του περιεχομένου της αίτησης, των εγγράφων που τη συνοδεύουν και την καταβολή των απαιτούμενων τελών και, σε περίπτωση διαπίστωσης ελλείψεων, παρέχεται η δυνατότητα συμπλήρωσης του φακέλου εντός ορισμένης προθεσμίας (βλ. παρ.3 και 4 του άρθρου 4).
- iv. Εφόσον δεν διαπιστωθούν ελλείψεις κατά τον έλεγχο ή συμπληρωθεί εμπρόθεσμα ο φάκελος, ολοκληρώνεται η κατάθεση της αίτησης και εισάγεται άμεσα προς συζήτηση με τον προσδιορισμό α) της ημερομηνίας επικύρωσης του προδικαστικού συμβιβασμού ή συζήτησης για έκδοση προσωρινής διαταγής και β) της ημερομηνίας συζήτησης κύριας αίτησης (βλ. παρ. 4 και 5 του άρθρου 4).
- v. Εάν οι πιστωτές συναινέσουν στο σχέδιο ρύθμισης των οφειλών που ο οφειλέτης προτείνει στην αίτηση του, είτε ομόφωνα είτε με την πλειοψηφία που απαιτείται κατά το νόμο και με τους όρους που τίθενται σε αυτόν, επέρχεται προδικαστικός συμβιβασμός που επικυρώνεται δικαστικά κατά την «ημέρα επικύρωσης». Με τη δικαστική επικύρωση του συμβιβασμού επέρχεται η ανάκληση της αίτησης και τα μέρη (πιστωτές που έχουν ενταχθεί στη διαδικασία και οφειλέτης) οφείλουν να συμμορφωθούν στους όρους του συμβιβασμού (βλ. παρ. 1 του άρθρου 5 σε συνδυασμό με τις παρ.2 και 3 του άρθρου 7).
- vi. Εάν δεν επιτευχθεί προδικαστικός συμβιβασμός και επικύρωση αυτού, ο Ειρηνοδίκης εκδίδει προσωρινή διαταγή, με περιεχόμενο την αναστολή καταδικωτικών μέτρων κατά του οφειλέτη, τη διατήρηση της πραγματικής και νομικής κατάστασης της περιουσίας του οφειλέτη καθώς επίσης και τον καθορισμό ποσού των μηνιαίων καταβολών/δόσεων που υποχρεούται ο οφειλέτης να καταβάλλει στους πιστωτές του μέχρι τη συζήτηση της κύριας αίτησης (βλ. παρ. 2-4 του άρθρου 5)
- vii. Εάν δεν εκδοθεί προσωρινή διαταγή, ο οφειλέτης ή κάθε άλλος που έχει έννομο συμφέρον μπορεί να ζητήσει, κατά τη διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων, από το αρμόδιο δικαστήριο την αναστολή της εκτελεστικής διαδικασίας (αναστολή καταδικωτικών μέτρων) που έχει ξεκινήσει κατά του οφειλέτη (βλ. άρθρο 6).
- viii. Ο οφειλέτης και οι πιστωτές έχουν τη δυνατότητα να συμβιβάζονται και μετά την αποτυχία επικύρωσης του προδικαστικού συμβιβασμού, που προβλέπεται στο άρθρο 5 (βλ. τα αναφερόμενα υπό στοιχείο ν) σε οποιοδήποτε στάδιο της διαδικασίας και μέχρι την ημερομηνία συζήτησης της αίτησης. Σε περίπτωση που επιτευχθεί συμφωνία μεταξύ των μερών με τους όρους που αναφέρονται υπό στοιχείο ν, το σχέδιο διευθέτησης των οφειλών υποβάλλεται στον Ειρηνοδίκη προς

- επικύρωση. Μετά τη δικαστική επικύρωσή του το σχέδιο αποκτά ισχύ δικαστικού συμβιβασμού, με συνέπεια την ανάκληση της αίτησης του οφειλέτη (βλ. άρθρο 7).
- ix. Από το συνδυασμό των αναφερόμενων υπό στοιχεία ν και viii προκύπτει ότι ο νόμος, προκειμένου αφενός να επιταχυνθεί και απλουστευθεί η διαδικασία και αφετέρου να δοθεί στα μέρη η δυνατότητα να διευθετήσουν συμβιβαστικά τις οφειλές του αιτούντος, χωρίς δικαστική ρύθμιση, παρέχει την ευκαιρία στον οφειλέτη και τους πιστωτές του, από την έναρξη της διαδικασίας έως και την ημερομηνία συζήτησης της αίτησης, να έλθουν σε συμφωνία, η οποία ακολούθως εισάγεται στο δικαστήριο προς επικύρωση. Η επικύρωση του συμβιβασμού επιφέρει τη λήξη της διαδικασίας περί διευθέτησης και απαλλαγής των οφειλών του αιτούντος οφειλέτη, καθώς επέρχεται αυτοδικαίως η ανάκληση της αίτησης.
- x. Εάν δεν επιτευχθεί συμβιβασμός ή εάν αυτός δεν επικυρωθεί δικαστικά μέχρι την ημερομηνία συζήτησης της αίτησης, ο Ειρηνοδίκης, κατά τη συζήτηση της αίτησης, αποφασίζει για τον τρόπο διευθέτησης των οφειλών του αιτούντος ή απορρίπτει την αίτηση. Στη δικαστική απόφαση ορίζεται το ύψος των μηνιαίων δόσεων και, εφόσον υπάρχει ρευστοποιήσιμη περιουσία, ορίζεται εκκαθαριστής με έργο τη διαχείριση της περιουσίας του οφειλέτη και την πρόσφορη εκποίησή της, προκειμένου να ικανοποιηθούν οι πιστωτές, κατά τα οριζόμενα στο νόμο (βλ. άρθρα 8 και 9).
- xi. Ο νόμος δίνει τη δυνατότητα στον οφειλέτη να υποβάλει στο Δικαστήριο πρόταση εκκαθάρισης, προκειμένου να προστατευθεί/εξαιρεθεί από την εκποίηση η κύρια κατοικία του. Στην περίπτωση αυτή ορίζεται με δικαστική απόφαση το ύψος και ο χρόνος των καταβολών για την προστασία της κύριας κατοικίας (βλ. παράγραφο 2 του άρθρου 9).
- xii. Η συμμόρφωση του οφειλέτη στη δικαστική απόφαση επιφέρει την απαλλαγή του από τυχόν υπόλοιπο οφειλής έναντι των πιστωτών που έχουν ενταχθεί στη διαδικασία (βλ. παρ. 1 του άρθρου 11).
- xiii. Εκτός της ανωτέρω περιγραφείσας διαδικασίας, ο νόμος προβλέπει ειδικά για τις περιπτώσεις οφειλετών με συνολικά μικρές οφειλές και έλλειψη ακίνητης περιουσίας την ταχεία διευθέτηση των οφειλών (βλ. άρθρο 5α).

A. ΑΙΤΗΣΗ ΓΙΑ ΥΠΑΓΩΓΗ ΟΦΕΙΛΕΤΗ ΣΤΙΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΤΟΥ Ν. 3869/2010

Η αίτηση για ρύθμιση οφειλών κατά τις διατάξεις του ν. 3869/2010 κατατίθεται από τον οφειλέτη ενώπιον του Ειρηνοδικείου στην περιφέρεια του οποίου έχει την κατοικία του, άλλως τη συνήθη διαμονή του, και εκδικάζεται κατά τη διαδικασία της εκούσιας δικαιοδοσίας (βλ. άρθρο 3 του νόμου).

I. Προϋποθέσεις υπαγωγής στη διαδικασία του ν. 3869/2010

1. Γενικές προϋποθέσεις: Σύμφωνα με το άρθρο 1 του νόμου, που ορίζει τις ουσιαστικές προϋποθέσεις για την υπαγωγή ενός οφειλέτη στη διαδικασία του ν. 3869/2010, **ο αιτών πρέπει να είναι φυσικό πρόσωπο, χωρίς πτωχευτική ικανότητα, δηλαδή να μην είναι έμπορος** (βλ. άρθρο 2 παρ. 1 Πτωχευτικού Κώδικα, ΠΟΛ 1050/2010, βλ. αναλυτικότερα κατωτέρω στο κεφάλαιο Δ ΙΙ 2 i της παρούσας) **και να έχει περιέλθει,**

χωρίς δόλο, σε μόνιμη και γενική αδυναμία πληρωμής ληξιπρόθεσμων χρηματικών οφειλών του (βλ. παράγραφο 1 άρθρου 1).

Αναφορικά με την έννοια της «μόνιμης και γενικής αδυναμίας πληρωμής» διευκρινίζεται ότι, όπως γίνεται γενικά δεκτό στη σχετική νομολογία και τη θεωρία, η προϋπόθεση αυτή συντρέχει όχι μόνο στις περιπτώσεις που έχει παύσει η εξυπηρέτηση κάθε χρέους από τον οφειλέτη, αλλά και σε περιπτώσεις που ο οφειλέτης εξακολουθεί μεν να εκπληρώνει κάποιες χρηματικές υποχρεώσεις του, προκύπτει όμως αδυναμία πληρωμής για ουσιώδες τμήμα των χρεών του². Επομένως, η εξυπηρέτηση κάποιων οφειλών δεν αρκεί για να άρει τη γενικότητα της «αδυναμίας πληρωμών». Επίσης, διευκρινίζεται ότι η αδυναμία πληρωμής προϋποθέτει έλλειψη ρευστότητας, όχι απαραίτητα έλλειψη περιουσιακών στοιχείων.

Επίσης, προϋπόθεση για την υπαγωγή στον ν. 3869/2010 είναι **οι (τυχόν) οφειλές του αιτούντος προς φορείς του δημόσιου τομέα** (οφειλές βεβαιωμένες στη Φορολογική Διοίκηση κατά τον Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας, τον Κ.Ε.Δ.Ε. και τον Τελωνιακό Κώδικα, οφειλές προς Ο.Τ.Α., ασφαλιστικές εισφορές προς Οργανισμούς Κοινωνικής Ασφάλισης) **να μην αποτελούν το σύνολο των χρεών του και να υποβάλλονται σε ρύθμιση κατά τις διατάξεις του ν. 3869/2010 από κοινού με τις οφειλές του προς ιδιώτες πιστωτές.**

2. Εξαιρητέες οφειλές: Στη διαδικασία συλλογικής διευθέτησης οφειλών του ν. 3869/2010 δεν επιτρέπεται κατά το νόμο (παράγραφος 4 του άρθρου 1) να ενταχθούν ορισμένες κατηγορίες οφειλών του αιτούντος και συγκεκριμένα οφειλές που:

- **έχουν** αναληφθεί ή **βεβαιωθεί εντός του τελευταίου έτους πριν από την κατάθεση της αίτησης** (με την επιφύλαξη των δυνητικά υπαγόμενων οφειλών που προβλέπονται στην παράγραφο 3 του άρθρου 1 του νόμου, για τις οποίες δεν ισχύει ο εν λόγω περιορισμός βλ. αμέσως κατωτέρω υπό 3)
- **δημιουργήθηκαν από αδίκημα που τελέσθηκε από τον οφειλέτη με δόλο ή βαρεία αμέλεια,**
- **συνίστανται σε διοικητικά πρόστιμα ή χρηματικές ποινές**
- **αφορούν στην υποχρέωση διατροφής συζύγου ή ανήλικου τέκνου**

3. Δυνητικά υπαγόμενες οφειλές:

i. Περαιτέρω, ο νόμος προβλέπει τη δυνατότητα του οφειλέτη να εντάξει στην αίτησή του οφειλές που έχουν γεννηθεί (τουλάχιστον) ένα έτος πριν από την κατάθεση της αίτησης και βεβαιώνονται στη Φορολογική Διοίκηση μετά από παραίτηση από την άσκηση του δικαιώματος ή και του δικογράφου οποιουδήποτε ενδίκου βοηθήματος ή μέσου ενώπιον αρμοδίου δικαστηρίου ή προσφυγής ενώπιον διοικητικής αρχής μέχρι την ημερομηνία κατάθεσης της αίτησης του ν. 3869/2010 ενώπιον του αρμόδιου δικαστηρίου, εφόσον οι υποθέσεις εκκρεμούν ενώπιον των αρμοδίων δικαστηρίων και διοικητικών αρχών και δεν έχουν ακόμη συζητηθεί (βλ. πρώτο εδάφιο της παραγράφου 3 του άρθρου 1).

Όπως σαφώς προκύπτει από την περιγραφή και τη γραμματική διατύπωση («βεβαιώνονται» αντί «βεβαιώθηκαν») των προϋποθέσεων για τη δυνητική υπαγωγή των

² Βλ. ενδεικτικά Ι. Βενιέρη, Θ. Κατσά Εφαρμογή του Ν. 3869/2010 για τα υπερχρεωμένα φυσικά πρόσωπα, 2013, σελ. 86-87 με εκτεταμένη παραπομπή στη νομολογία

ανωτέρω οφειλών στη διαδικασία ρύθμισης του ν. 3869/2010, δεν ισχύει ως προς αυτές ο περιορισμός της παραγράφου 4 του άρθρου 1 όσον αφορά το χρόνο βεβαίωσης, δηλαδή μπορούν να ρυθμιστούν κατά τον ν. 3869/2010 οφειλές που έχουν βεβαιωθεί εντός του τελευταίου έτους πριν από την κατάθεση της αίτησης, εφόσον συντρέχουν οι προαναφερθείσες προϋποθέσεις, αρκεί, βεβαίως, οι οφειλές να είναι βεβαιωμένες κατά το χρόνο κατάθεσης της αίτησης στο Ειρηνοδικείο. Η μη ισχύς στην περίπτωση αυτή του περιορισμού της παραγράφου 4 του άρθρου 1 του νόμου όσον αφορά το χρόνο βεβαίωσης των οφειλών πρέπει να γίνει δεκτή, παρά τη γραμματική διατύπωση του τελευταίου εδαφίου της ανωτέρω παραγράφου, που εξαιρεί ρητά από την ισχύ του περιορισμού όχι την εν λόγω κατηγορία δυνητικά υπαγόμενων οφειλών, που προβλέπεται στο πρώτο εδάφιο της παραγράφου 3 του άρθρου 1, αλλά μόνο τις οφειλές του δεύτερου εδαφίου της ίδιας παραγράφου (βλ. αμέσως κατωτέρω). Η ανωτέρω θέση πρέπει να υιοθετηθεί, διότι σε διαφορετική περίπτωση (αν δηλαδή η δυνατότητα υπαγωγής στον ν. 3869/2010 προβλεπόταν μόνο για οφειλές ήδη βεβαιωμένες πριν από ένα έτος από την κατάθεση της αίτησης) αφενός θα παρείλκε η προσθήκη στο νόμο της υπό στοιχείο (α) προϋπόθεσης περί χρόνου γέννησης των εν λόγω οφειλών ένα έτος πριν από την κατάθεση της αίτησης, αφετέρου δεν θα δικαιολογούνταν η διαφορετική νομοθετική μεταχείριση των εν λόγω οφειλών.

ii. Σύμφωνα με το δεύτερο εδάφιο της παραγράφου 3 του άρθρου 1, στην επιλογή του αιτούντος οφειλέτη επαφίεται αν θα περιλάβει στην αίτηση ρύθμισης κατά τις διατάξεις του ν. 3869/2010 βεβαιωμένες οφειλές του στη Φορολογική Διοίκηση οι οποίες κατά το χρόνο κατάθεσης της αίτησης είναι ενταγμένες σε ισχύουσα ρύθμιση ή διευκόλυνση τμηματικής καταβολής, κατά τις κείμενες διατάξεις, ή οφειλές που τελούν σε αναστολή διοικητική, δικαστική ή εκ του νόμου.

Όπως προκύπτει από τη γραμματική διατύπωση του τελευταίου εδαφίου της παραγράφου 4 του άρθρου 1 του νόμου, ως προς την εν λόγω κατηγορία δυνητικά υπαγόμενων οφειλών δεν ισχύει ο περιορισμός της παραγράφου 4 του άρθρου 1 όσον αφορά το χρόνο βεβαίωσης, δηλαδή δύνανται να υπαχθούν στον ν. 3869/2010 ρυθμισμένες ή υπό αναστολή οφειλές ακόμα κι αν έχουν βεβαιωθεί εντός του τελευταίου έτους πριν από την κατάθεση της αίτησης στο Ειρηνοδικείο.

II. Περιεχόμενο της αίτησης – απαραίτητα συνοδευτικά έγγραφα και δικαιολογητικά

1. Από το άρθρο 4 παρ. 1 του ν. 3869/2010, σε συνδυασμό με τα άρθρα 5, 8 και 9 αυτού, προκύπτει ότι η αίτηση για υπαγωγή στη συλλογική διαδικασία διευθέτησης οφειλών κατά τον ν. 3869/2010, όπως ισχύει, πρέπει να περιλαμβάνει:

- **περιγραφή της περιουσιακής κατάστασης του αιτούντος και του συζύγου του και των πάσης φύσεως εισοδημάτων τους,**
- **κατάσταση των πιστωτών του αιτούντος και των απαιτήσεων που υφίστανται σε βάρος του, αναλυομένων «σύμφωνα με τα οριζόμενα στις παραγράφους 4 και 4α του άρθρου 2» του νόμου, δηλαδή σύμφωνα με τις διατάξεις που προβλέπουν**

τη υποχρέωση των πιστωτικών ιδρυμάτων και των φορέων του δημόσιου τομέα να χορηγούν στον οφειλέτη αναλυτική κατάσταση οφειλών με ορισμένο περιεχόμενο (βλ. κεφάλαιο Β). Επισημαίνεται ότι στο εν λόγω -πληροφοριακού χαρακτήρα- τμήμα της αίτησης αναφέρονται όχι μόνο οι οφειλές οι οποίες περιλαμβάνονται στο σχέδιο διευθέτησης που προτείνει ο αιτών και των οποίων ζητείται η ρύθμιση, αλλά το σύνολο των οφειλών του αιτούντος, συμπεριλαμβανομένων δηλαδή τόσο τυχόν εξαιρούμενων από το πεδίο εφαρμογής του νόμου οφειλών όσο και δυνητικά υπαγόμενων οφειλών, τις οποίες ο αιτών τυχόν επέλεξε να μην εντάξει στη διαδικασία του ν. 3869/2010.

➤ αναφορά σε τυχόν μεταβίβαση από τον οφειλέτη εμπραγμάτων δικαιωμάτων επί ακινήτων κατά την τελευταία τριετία πριν από την κατάθεση της αίτησης. Παρατηρείται ότι, ενώ κατά τα άρθρα ΑΚ 939 επ. η προθεσμία για τη διάρρηξη καταδολιευτικών δικαιωπραξιών είναι πενταετής (ΑΚ 946), στις υποθέσεις του ν. 3869/2010 η σχετική υποχρέωση ενημέρωσης από τον οφειλέτη περιορίζεται στην τριετία.

➤ **το σχέδιο διευθέτησης των οφειλών του αιτούντος**, το οποίο, κατά το νόμο, πρέπει να *«λαμβάνει υπόψη με εύλογο τρόπο και συσχέτιση τα συμφέροντα των πιστωτών, την περιουσία, τα εισοδήματα και τις δαπάνες διαβίωσης του ιδίου και της οικογενείας του και την προστασία της κύριας κατοικίας του σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στην παράγραφο 2 του άρθρου 9 του παρόντος νόμου»*. Το σχέδιο αυτό μπορεί να έχει δύο σκέλη ή να είναι ενιαίο. Στην πρώτη περίπτωση υποβάλλονται από τον αιτούντα δύο διαφορετικού περιεχομένου προτάσεις ρύθμισης οφειλών, η μία ως πρόταση προς τους πιστωτές για συμβιβασμό και η άλλη ως πρόταση δικαστικής ρύθμισης οφειλών, σε περίπτωση που δεν επιτευχθεί συμβιβασμός. Στη δεύτερη περίπτωση η πρόταση είναι ενιαία και υποβάλλεται με αίτημα δικαστικού συμβιβασμού και, σε περίπτωση αποτυχίας του, με αίτημα δικαστικής ρύθμισης. Επισημαίνεται ότι, σε περίπτωση δικαστικής ρύθμισης των οφειλών, το σχέδιο δεν είναι δεσμευτικό για το δικαστή, ο οποίος μπορεί να ορίσει μικρότερες ή μεγαλύτερες μηνιαίες καταβολές από τις προτεινόμενες, σύμφωνα με τα κριτήρια που θέτει ο νόμος και

➤ **τα αιτήματα που υποβάλλονται από τον οφειλέτη** ενώπιον του δικαστηρίου, όπως:

α. αίτημα για συμβιβασμό με τους πιστωτές, που θα επικυρωθεί από το δικαστήριο (βλ. άρθρο 5 του νόμου),

σε περίπτωση δε αποτυχίας του συμβιβασμού,

β. αίτημα για δικαστική ρύθμιση των οφειλών του αιτούντος (βλ. άρθρα 8 και 9 του νόμου),

γ. αίτημα για εξαίρεση του ακινήτου του οφειλέτη που χρησιμεύει ως κύρια κατοικία του από την εκποίηση της περιουσίας του, που θα διαταχθεί από το δικαστήριο προς ικανοποίηση των πιστωτών, παράλληλα με τη δικαστική ρύθμιση των απαιτήσεών τους, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 9 του νόμου (βλ. άρθρο 9 παρ. 2 σε συνδυασμό με παρ. 3 του νόμου) και

δ. αίτημα για προσωρινή ρύθμιση της κατάστασης έως τη συζήτηση της κύριας αίτησης, δηλαδή των αιτημάτων υπό στοιχεία β και γ, **με την έκδοση προσωρινής διαταγής.**

Επισημαίνεται ήδη από το σημείο αυτό ότι η κανονική εκτέλεση από τον αιτούντα οφειλέτη των υποχρεώσεων του που επιβλήθηκαν με τη δικαστική απόφαση που εκδόθηκε κατ' εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 8 παρ. 2,4 και 5 του νόμου, δηλαδή η συμμόρφωση προς την υποχρέωση σύμμετρων καταβολών προς τους πιστωτές, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην απόφαση αυτή και στο νόμο, για χρονικό διάστημα τριών ετών, στο οποίο συνυπολογίζονται οι καταβολές από την κατάθεση της αίτησης έως την έκδοση της οριστικής απόφασης, συνεπάγεται κατά νόμο την απαλλαγή του οφειλέτη από κάθε τυχόν υφιστάμενο υπόλοιπο των οφειλών που εντάχθηκαν στη ρύθμιση. Την απαλλαγή από το υπόλοιπο οφειλών πιστοποιεί το δικαστήριο μετά από αίτηση του οφειλέτη που κοινοποιείται στους πιστωτές (βλ. άρθρο 11 παρ. 1 του νόμου).

2. Ειδικά στην περίπτωση που η αίτηση ασκείται στο πλαίσιο της εξαιρετικής διαδικασίας «**ταχείας διευθέτησης μικροοφειλών**» κατά το άρθρο 5α του ν. 3869/2010, δεν περιλαμβάνεται στην αίτηση σχέδιο διευθέτησης οφειλών. **Το αίτημα στην περίπτωση αυτή συνίσταται στην προσωρινή απαλλαγή του οφειλέτη για χρονικό διάστημα 18 μηνών από τα χρέη του που περιλαμβάνονται στην αίτηση.** Για την αποδοχή του ανωτέρω αιτήματος ο οφειλέτης πρέπει να επικαλεστεί και να αποδείξει τη συνδρομή των προϋποθέσεων της παραγράφου 1 του άρθρου 5α του νόμου. Μετά την πάροδο του ανωτέρω χρονικού διαστήματος, 18 μηνών από την έκδοση της σχετικής δικαστικής απόφασης, και εφόσον δεν κηρυχθεί έκπτωτος με δικαστική απόφαση από το καθεστώς προσωρινής απαλλαγής, λόγω μεταβολής της περιουσιακής ή εισοδηματικής κατάστασής του, εξαιτίας της οποίας έπαψαν να συντρέχουν οι προϋποθέσεις της παραγράφου 1 του άρθρου 5α ή λόγω παράβασης των κατά νόμο υποχρεώσεων του (βλ. άρθρο 5α παρ. 3 και 2, αντίστοιχα), ο αιτών απαλλάσσεται από το υπόλοιπο των χρεών του σύμφωνα με το άρθρο 11 παρ. 1 του ν. 3869/2010.

3. Η αίτηση πρέπει να συνοδεύεται από έγγραφα που αφορούν την περιουσία και τα εισοδήματα του οφειλέτη και του συζύγου του, τους πιστωτές του και τις απαιτήσεις τους καθώς και από έγγραφη υπεύθυνη δήλωσή του όσον αφορά την ορθότητα του περιεχομένου της αίτησης (βλ. παράγραφο 2 άρθρου 4 του νόμου).

Τα εν λόγω συνοδευτικά έγγραφα, **η προσκόμιση των οποίων είναι απαραίτητη για την ολοκλήρωση κατάθεσης της αίτησης** σύμφωνα με την παράγραφο 4 του άρθρου 4 του νόμου, **καθορίζονται ειδικότερα στις υπ' αριθ. 7534/2015 (ΦΕΚ Β' 1794/20-8-2015) και 8986/2015 (ΦΕΚ Β' 2208/14-10-2015) Κ.Υ.Α.**, που έχουν εκδοθεί κατ' εξουσιοδότηση των νέων διατάξεων του ν. 3869/2010 και των μεταβατικών διατάξεων του ν. 4336/2015 και έχουν κοινοποιηθεί από την Υπηρεσία μας με το υπ' αριθ. Δ. ΕΙΣΠΡ. Ε 1157885 ΕΞ/9-12-2015 έγγραφό της, **σε συνδυασμό με τις παραγράφους 4 και 4α του άρθρου 2 του ν. 3869/2010.** Κάθε πιστωτής, επομένως και το Δημόσιο, μπορεί να έχει πρόσβαση στα εν λόγω έγγραφα και να λάβει γνώση του περιεχομένου αυτών (βλ. τρίτο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου 5).

Όσον αφορά ειδικά τις βεβαιωμένες στη Φορολογική Διοίκηση οφειλές του αιτούντος, η αίτηση πρέπει να συνοδεύεται από σχετική αναλυτική κατάσταση οφειλών, που χορηγείται από τη Φορολογική Διοίκηση στον οφειλέτη σύμφωνα με την παράγραφο 4α του άρθρου 2 του νόμου, η οποία προστέθηκε με τον ν. 4336/2015, σε συνδυασμό με την παράγραφο 4 αυτού (βλ. περιπτώσεις 1η της Κ.Υ.Α. 7534/2015 και 1ζ της Κ.Υ.Α. 8986/2015).

Β. ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΤΗΣ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΤΑ ΤΟ ΣΤΑΔΙΟ ΠΡΙΝ ΑΠΟ ΤΗΝ ΥΠΟΒΟΛΗ ΤΗΣ ΑΙΤΗΣΗΣ ΣΤΟ ΕΙΡΗΝΟΔΙΚΕΙΟ

Χορήγηση στον οφειλέτη αναλυτικής κατάστασης βεβαιωμένων οφειλών

Σύμφωνα με την παράγραφο 4α του άρθρου 2 του ν.3869/2010, σε συνδυασμό με την παράγραφο 4 αυτού, **το Δημόσιο υποχρεούται κατόπιν σχετικής αίτησης του οφειλέτη να παραδώσει σ' αυτόν εντός 10 εργασίμων ημερών αναλυτική κατάσταση των βεβαιωμένων οφειλών στη Φορολογική Διοίκηση** σύμφωνα με τον Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας (Κ.Φ.Δ) και τον Κώδικα Είσπραξης Δημοσίων Εσόδων (Κ.Ε.Δ.Ε) αναλυόμενες σε κεφάλαιο, προσαυξήσεις και τόκους εκπρόθεσμης καταβολής, αναφέροντας και το επιτόκιο εκπρόθεσμης καταβολής.

Επισημαίνεται ότι στην εν λόγω κατάσταση οφειλών **πρέπει να αναγράφεται το σύνολο των βεβαιωμένων οφειλών, για τις οποίες ευθύνεται ο αιτών, συμπεριλαμβανομένων δηλαδή τόσο των τυχόν εξαιρούμενων από το πεδίο εφαρμογής του νόμου οφειλών όσο και των τυχόν δυνητικά υπαγόμενων οφειλών**, π.χ. οφειλών που έχουν ενταχθεί σε ρύθμιση, που βρίσκεται σε ισχύ.

Η «αναλυτική κατάσταση βεβαιωμένων οφειλών» του ν. 3869/2010 **χορηγείται από τον Προϊστάμενο της Υπηρεσίας που είναι αρμόδιος για την επιδίωξη είσπραξης αυτών** (βλ. Δ6Α 1036682 ΕΞ/25-2-2014/ΦΕΚ Β' 478/26-2-2014 & 558/6-3-2014 Απόφαση του Γ.Γ.Δ.Ε., αρμοδιότητα υπ' αριθ. 71Α, η οποία προστέθηκε με την υπ' αριθ. Δ.ΟΡΓ. Α 1001585 ΕΞ/5-1-2016/ΦΕΚ Β' 9/8-1-2016 Απόφαση του Αναπληρωτή Γ.Γ.Δ.Ε.). Σε περίπτωση που η αίτηση υποβλήθηκε σε αναρμόδια Υπηρεσία, διαβιβάζεται από την τελευταία αρμοδίως.

Η «αναλυτική κατάσταση βεβαιωμένων οφειλών» απαρτίζεται:

α) από ένα απαντητικό έγγραφο με το περιεχόμενο που αναγράφεται στο συνημμένο στην παρούσα σχετικό υπόδειγμα (βλ. Παράρτημα Ι) και
β) από την κατάσταση με τίτλο «Φορολογούμενοι με Χρέη», που εκτυπώνεται μέσω του συστήματος taxis (υποσύστημα «Δικαστικό»), στην οποία πρέπει να σημειώνεται χειρόγραφα, ανά οφειλή, το επιτόκιο (ποσοστό προσαύξησης ή τόκου εκπρόθεσμης καταβολής), το οποίο ορίζεται κατά τις ισχύουσες διατάξεις ανάλογα με το είδος και το χρόνο βεβαίωσης κάθε οφειλής.

Σε περίπτωση αμφιβολίας σχετικά με το ύψος του επιτοκίου εκπρόθεσμης καταβολής, για την παροχή οδηγιών σχετικά με τον τρόπο υπολογισμού και εξαγωγής αυτού, η αρμόδια Υπηρεσία της Φορολογικής Διοίκησης παρακαλείται να απευθύνεται στη Διεύθυνση Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης και στη Διεύθυνση Παροχής Φορολογικών Υπηρεσιών της Γενικής Γραμματείας Δημοσίων Εσόδων.

Είναι ευνόητο ότι για την ακρίβεια και πληρότητα της κατάστασης οφειλών είναι απαραίτητο να περιέχονται σε αυτήν όχι μόνο οι οφειλές του αιτούντος που είναι βεβαιωμένες στον Α.Φ.Μ. του αλλά και τυχόν άλλες ατομικές οφειλές (π.χ. ως κληρονόμος αποβιώσαντος) ή οφειλές για τις οποίες ευθύνεται αλληλεγγύως με τον πρωτοφειλέτη (δηλαδή οφειλές από συνυπευθυνότητα π.χ. ως πρώην ομόρρυθμο μέλος Ο.Ε., ως διαχειριστής Ε.Π.Ε., ως διευθύνων σύμβουλος Α.Ε., ως εγγυητής κ.λπ.). Για τη διαπίστωση της ύπαρξης τυχόν συνυπευθυνότητας του αιτούντος είναι απαραίτητος ο έλεγχος αφενός των στοιχείων στην κεντρική εικόνα αυτού στο υποσύστημα «Έσοδα» του

taxis, αφετέρου των οφειλών των συσχετιζόμενων με τον οφειλέτη προσώπων, όπως αυτά προκύπτουν από το υποσύστημα «Μητρώο» του taxis. Επισημαίνεται ότι σε περίπτωση οφειλών από φόρο εισοδήματος που αφορά έγγαμους οφειλότες, απαιτείται να γίνεται επιμερισμός χρεών, προκειμένου να εντοπιστούν οι οφειλές του αιτούντος. Σε όλες τις ανωτέρω περιπτώσεις, εφόσον οι οφειλές για τις οποίες ευθύνεται ο αιτών δεν είναι βεβαιωμένες στον Α.Φ.Μ. του, πρέπει να καταρτίζεται χειρόγραφος πίνακας, με ανάλυση των οφειλών όπως στην κατάσταση «Φορολογούμενοι με Χρέη» και αναγραφή, ανά οφειλή, του επιτοκίου (ποσοστού προσαύξησης ή τόκου εκπρόθεσμης καταβολής), το οποίο ορίζεται κατά τις ισχύουσες διατάξεις ανάλογα με το είδος και το χρόνο βεβαίωσης κάθε οφειλής.

Σε περίπτωση που υφίστανται περισσότερες συναρμόδιες Υπηρεσίες, είτε λόγω ύπαρξης βεβαιωμένων ατομικών οφειλών σε περισσότερες Υπηρεσίες είτε λόγω ύπαρξης οφειλών από συνυπευθυνότητα, για την απλούστευση και επιτάχυνση της διαδικασίας, η χορήγηση της κατάστασης οφειλών γίνεται από τον Προϊστάμενο της Υπηρεσίας που είναι αρμόδιος για την επιδίωξη της είσπραξης των οφειλών, στον οποίο κατά πρώτον περιήλθε η σχετική αίτηση του οφειλέτη. Για το σκοπό αυτό, η ανωτέρω Υπηρεσία αποστέλλει στις Υπηρεσίες που είναι συναρμόδιες για την επιδίωξη είσπραξης οφειλών του αιτούντος φωτοαντίγραφο της αίτησης, προκειμένου οι τελευταίες να εκδώσουν τις καταστάσεις «Φορολογούμενοι με Χρέη» ή, σε περίπτωση συνυπευθυνότητας, σχετικούς χειρόγραφους πίνακες χρεών, που εμπίπτουν στην αρμοδιότητά τους (υπογεγραμμένες από τον Προϊστάμενο της Υπηρεσίας που τις εκδίδει) και να τις αποστείλουν στην πρώτη, δηλαδή στην Υπηρεσία που θα χορηγήσει στον αιτούντα την «αναλυτική κατάσταση βεβαιωμένων οφειλών» του ν. 3869/2010, κατά τα ανωτέρω. Στην περίπτωση αυτή, στο απαντητικό έγγραφο προς τον αιτούντα επισυνάπτεται τόσο η κατάσταση «Φορολογούμενοι με Χρέη» της Υπηρεσίας που το εκδίδει όσο και οι αντίστοιχες καταστάσεις των συναρμόδιων Υπηρεσιών (βλ. Παράρτημα Ι). Για την εξασφάλιση του ενιαίου χαρακτήρα της κατάστασης οφειλών του ν. 3869/2010, κρίνεται σκόπιμο να τίθεται στις επιμέρους καταστάσεις «Φορολογούμενοι με Χρέη» χειρόγραφα η εξής σημείωση: *«το παρόν αποτελεί αναπόσπαστο μέρος του υπ' αριθ. .... εγγράφου της Δ.Ο.Υ. ...., το οποίο χορηγείται κατά τις διατάξεις του ν. 3869/2010, όπως ισχύει, αποκλεισμένης κάθε άλλης χρήσης».*

Επισημαίνεται ότι λόγω του σύντομου χρονικού διαστήματος που τίθεται στο νόμο για τη χορήγηση της αναλυτικής κατάστασης βεβαιωμένων οφειλών (10 εργάσιμες ημέρες), απαιτείται συντονισμός και συνεργασία μεταξύ των συναρμόδιων Υπηρεσιών για την εμπρόθεσμη εκπλήρωση της κατά νόμο υποχρέωσης του Δημοσίου.

Σημειώνεται ότι εξετάζεται η δυνατότητα άμεσης υλοποίησης εφαρμογής στο σύστημα taxis για την αυτόματη εξαγωγή των στοιχείων που κατά νόμο πρέπει να περιέχονται στην εν λόγω αναλυτική κατάσταση βεβαιωμένων οφειλών, με δυνατότητα εκτύπωσης.

Η αίτηση στη Φορολογική Διοίκηση για χορήγηση αναλυτικής κατάστασης βεβαιωμένων οφειλών πρέπει να υποβάλλεται **από τον ίδιο τον οφειλέτη ή από τον πληρεξούσιο δικηγόρο του** (βλ. υπ' αριθ. 1049342/534/0006Δ/15.5.2009 έγγραφο της Διεύθυνσης Οργάνωσης «Περί της εκπροσώπησης των πολιτών στις Διοικητικές Αρχές από δικηγόρους»). Αν υποβάλλεται από τρίτο πρόσωπο (δηλαδή ούτε από τον οφειλέτη ούτε από τον πληρεξούσιο δικηγόρο του), πρέπει αυτό να έχει εξουσιοδοτηθεί από τον οφειλέτη με θεώρηση του γνησίου της υπογραφής του. Τα ανωτέρω ισχύουν και για την

παραλαβή της κατάστασης οφειλών. Κατά την παραλαβή πρέπει να τίθεται επί του σχεδίου του απαντητικού εγγράφου (κατάστασης οφειλών) υπογραφή του παραλήπτη (του ιδίου του οφειλέτη ή του πληρεξούσιου δικηγόρου του ή τρίτου εξουσιοδοτημένου από τον οφειλέτη προσώπου) με σημείωση της ημερομηνίας παραλαβής. Το ανωτέρω σχέδιο φυλάσσεται στο χειρόγραφο αρχείο που τηρείται στην εκδούσα Υπηρεσία για την παρακολούθηση των υποθέσεων του ν. 3869/2010 (βλ. κατωτέρω στο κεφάλαιο Δ Ι της παρούσας). Για τον ίδιο λόγο, αντίγραφο του ανωτέρω απαντητικού εγγράφου, με τα συνημμένα αυτού, αποστέλλεται στις συναρμόδιες Υπηρεσίες της Φορολογικής Διοίκησης.

Για τη διευκόλυνση της παραλαβής της εκδοθείσας «αναλυτικής κατάστασης βεβαιωμένων οφειλών», η Υπηρεσία που είναι αρμόδια για τη χορήγηση αυτής, σε περίπτωση που είναι διαφορετική από την Υπηρεσία στην οποία υποβλήθηκε η σχετική αίτηση, πρέπει να ενημερώνει σχετικά τον αιτούντα και, εφόσον διαπιστώνεται αντικειμενική δυσχέρεια προσέλευσης του αιτούντος ή τρίτου εξουσιοδοτημένου από τον οφειλέτη προσώπου στην αρμόδια Υπηρεσία, η τελευταία να αποστέλλει την εκδοθείσα κατάσταση οφειλών στην Υπηρεσία στην οποία υποβλήθηκε η αίτηση, προκειμένου να γίνει η παραλαβή της.

Από την ανωτέρω περιγραφή προκύπτει σαφώς ότι τα στοιχεία οφειλών που μπορεί να αντλήσει ηλεκτρονικά ο οφειλέτης από την «προσωποποιημένη πληροφόρηση» του taxinet στον ιστότοπο της Γενικής Γραμματείας Πληροφοριακών Συστημάτων δεν πληρούν τους όρους του άρθρου 2 παρ. 4α του ν. 3869/2010 για την «αναλυτική κατάσταση βεβαιωμένων οφειλών».

Γ. ΕΠΙΔΟΣΗ ΤΗΣ ΑΙΤΗΣΗΣ ΣΤΟ ΔΗΜΟΣΙΟ

Ο νόμος (άρθρα 4 παρ. 5 και 5 παρ. 1 ν. 3869/2010) προβλέπει υποχρέωση του οφειλέτη (αιτούντος) να επιδώσει στους πιστωτές και τους εγγυητές αντίγραφο της αίτησης (δικογράφου) που κατέθεσε στο αρμόδιο Ειρηνοδικείο για ρύθμιση των χρεών του κατά τις διατάξεις του ν. 3869/2010 εντός δεκαπέντε (15) ημερών από την «κατάθεση» της αίτησης.

Η επίδοση της αίτησης στο Δημόσιο, ως πιστωτή (ή εγγυητή), είναι νομότυπη όταν απευθύνεται στον Υπουργό Οικονομικών, ο οποίος εκπροσωπεί το Δημόσιο στις δίκες (βλ. άρθρα 1 και 5 του ν.δ. 26-6/10-7-1944 περί Κώδικος των Νόμων Περί Δικών του Δημοσίου σε συνδυασμό με το άρθρο 126 του ΚΠολΔ) και πρέπει να διενεργείται στην Κεντρική Υπηρεσία του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους (βλ. άρθρο 6 παρ. 1 του ανωτέρω ν.δ.). Η Κεντρική Υπηρεσία του Ν.Σ.Κ. διαβιβάζει την αίτηση στην Υπηρεσία της Φορολογικής Διοίκησης που είναι αρμόδια για την επιδίωξη είσπραξης των οφειλών, στη Διεύθυνση Τελωνειακών Διαδικασιών και στο αρμόδιο Γραφείο Νομικού Συμβούλου ή Δικαστικό Γραφείο.

Όπως όμως έχει παρατηρηθεί, στην πράξη λαμβάνει χώρα συχνά επίδοση του δικογράφου απευθείας στην αρμόδια περιφερειακή Υπηρεσία της Φορολογικής Διοίκησης (Δ.Ο.Υ.). Στην περίπτωση αυτή, το δικόγραφο παραλαμβάνεται από τη Δ.Ο.Υ., κρίνεται όμως σκόπιμο να επισημαίνεται στον ενεργούντα την επίδοση το μη νομότυπο της κλήτευσης με επίκληση των προαναφερθεισών διατάξεων καθώς και ο κίνδυνος επέλευσης τυχόν δικονομικών συνεπειών. Σε περίπτωση επίδοσης της αίτησης στη Δ.Ο.Υ., η τελευταία πρέπει να αποστέλλει άμεσα αντίγραφο αυτής στην Κεντρική Υπηρεσία του Ν.Σ.Κ., προκειμένου να γίνει αρμοδίως χρέωση της υπόθεσης.

Σε κάθε περίπτωση, δηλαδή είτε όταν το δικόγραφο της αίτησης διαβιβάζεται από την Κεντρική Υπηρεσία του Ν.Σ.Κ., είτε όταν επιδίδεται απευθείας σε Υπηρεσία της Φορολογικής Διοίκησης, αν η τελευταία δεν ταυτίζεται με την Υπηρεσία που είναι αρμόδια για την επιδίωξη είσπραξης των οφειλών του αιτούντος που περιλαμβάνονται στην αίτηση (δηλαδή των οφειλών των οποίων ζητείται η ρύθμιση) ή υφίστανται περισσότερες συναρμόδιες Υπηρεσίες, **οφείλει να διαβιβάσει άμεσα την αίτηση ή αντίγραφο αυτής στην αρμόδια Υπηρεσία ή τις συναρμόδιες Υπηρεσίες της Φορολογικής Διοίκησης, αντίστοιχα, γνωστοποιώντας τη διαβίβαση και στην αρμόδια Υπηρεσία του Ν.Σ.Κ.** (βλ. κατωτέρω κεφάλαιο Δ ΙΙ).

Δ. ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΤΗΣ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΠΙΔΟΣΗ ΣΤΟ ΔΗΜΟΣΙΟ ΑΙΤΗΣΗΣ ΤΟΥ Ν. 3869/2010

Η αρμόδια για την επιδίωξη της είσπραξης Υπηρεσία, στην οποία έχει περιέλθει η αίτηση, οφείλει να προβεί **άμεσα** στις ακόλουθες ενέργειες:

Ι. Τήρηση χειρόγραφου αρχείου

Κάθε Υπηρεσία της Φορολογικής Διοίκησης που είναι αρμόδια για την επιδίωξη είσπραξης οφειλών για τις οποίες έχει κατατεθεί από τον οφειλέτη αίτηση υπαγωγής στον ν. 3869/2010 **πρέπει να τηρεί χειρόγραφο αρχείο**, στο οποίο καταχωρούνται:

α) τα στοιχεία του δικογράφου της αίτησης και των δικαστικών πράξεων ή αποφάσεων που εκδίδονται στο πλαίσιο της διαδικασίας,

β) οι έννομες συνέπειες από την ολοκλήρωση κατάθεσης της αίτησης αναφορικά με τις απαιτήσεις του Δημοσίου και οι επιπτώσεις της δικαστικής διαδικασίας σε αυτές (π.χ. αναστολή λήψης μέτρων εκ του νόμου ή λόγω προσωρινής διαταγής, αναστολή παραγραφής), που περιγράφονται αναλυτικά κατωτέρω στο κεφάλαιο Ε και

γ) η συμμόρφωση του οφειλέτη στην υποχρέωση καταβολής ποσών έναντι οφειλών του στο Δημόσιο σύμφωνα με τα οριζόμενα στην προσωρινή διαταγή ή τη δικαστική απόφαση.

Επισημαίνεται ότι για την τήρηση χειρόγραφου αρχείου δεν αρκεί η καταχώρηση στοιχείων της υπόθεσης στο «σημειωματάριο» του taxis.

Η τήρηση χειρόγραφου αρχείου επιβάλλεται μέχρι την έκδοση εγκυκλίου οδηγίας από τη Διεύθυνση Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης και τη Διεύθυνση Παροχής Φορολογικών Υπηρεσιών της Γενικής Γραμματείας Δημοσίων Εσόδων, με την οποία θα καθορίζονται οι δυνατότητες και ο τρόπος καταχώρησης των ανωτέρω στοιχείων στο σύστημα taxis, για την ασφαλή, σύμφωνη με το νόμο, μηχανογραφική υποστήριξη και παρακολούθηση των υποθέσεων του ν. 3869/2010.

II. Εισήγηση της Φορολογικής Διοίκησης προς το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους

- επί του σχεδίου «προδικαστικού συμβιβασμού»
- επί του αιτήματος προσωρινής διαταγής
- επί της αιτήσεως για δικαστική ρύθμιση των οφειλών του αιτούντος

1. Διαδικασία

ι. Οι πιστωτές, επομένως και το Δημόσιο, οφείλουν να καταθέσουν στο φάκελο της υπόθεσης που τηρείται στο Ειρηνοδικείο τις απόψεις τους για το σχέδιο ρύθμισης των οφειλών του αιτούντος εντός μηνός από την επίδοση της αίτησης σε αυτούς (βλ. παράγραφο 1 του άρθρου 5 του ν. 3869/2010). Εντός της ανωτέρω προθεσμίας, το Δημόσιο διατυπώνει τη συναίνεσή του ή μη στο σχέδιο συμβιβασμού που περιέχεται στην αίτηση του οφειλέτη (με εξαίρεση τις περιπτώσεις «ταχείας διευθέτησης μικροοφειλών κατ' άρθρο 5α του ν. 3869/2010) ή τυχόν αντιπρόταση για συμβιβαστική επίλυση της διαφοράς. Ο «προδικαστικός συμβιβασμός» επιτυγχάνεται σε περίπτωση που πληρούνται οι προϋποθέσεις συναίνεσης από τους πιστωτές του αιτούντος σύμφωνα με τα οριζόμενα στις παραγράφους 2 έως 4 του άρθρου 7 του νόμου³ και επικυρώνεται από τον Ειρηνοδίκη κατά την ορισθείσα ημέρα, με συνέπεια την ανάκληση της αίτησης του άρθρου 4 του νόμου. Σημειώνεται ότι ο «προδικαστικός» συμβιβασμός κατ' άρθρο 5 του νόμου, όπως και ο δικαστικός συμβιβασμός κατ' άρθρο 7 του νόμου, αποτελεί περίπτωση δικαστικού συμβιβασμού.

Δεδομένου ότι ο συμβιβασμός του Δημοσίου εμπίπτει στην αρμοδιότητα του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους (βλ. άρθρο 2 παρ. 1 περ. δ του Οργανισμού Ν.Σ.Κ., ν. 3086/2002, όπως ισχύει), για τη διατύπωση των απόψεων του Δημοσίου, ως πιστωτή, επί του σχεδίου συμβιβασμού (συναίνεση ή μη, τυχόν αντιπρόταση) απαιτείται η έκδοση σχετικού Πρακτικού από τον αρμόδιο σχηματισμό του Ν.Σ.Κ. (Τμήμα ή Επιτροπή) και η έγκριση αυτού από το αρμόδιο αποφασίζον όργανο, σύμφωνα με τα ειδικότερα οριζόμενα στον Οργανισμό του Ν.Σ.Κ. Μετά την έκδοση Πρακτικού του Ν.Σ.Κ. και την έγκριση αυτού, ο αρμόδιος δικαστικός αντιπρόσωπος καταθέτει αρμοδίως στο φάκελο της υπόθεσης που τηρείται στο αρμόδιο Ειρηνοδικείο τις απόψεις του Δημοσίου, σύμφωνα με το εγκεκριμένο Πρακτικό του Ν.Σ.Κ.

Για το λόγο αυτό, για την εμπρόθεση ολοκλήρωση της διαδικασίας διατύπωσης των απόψεων του Δημοσίου επί του σχεδίου συμβιβασμού, **ο Προϊστάμενος της αρμόδιας για την επιδίωξη της είσπραξης Υπηρεσίας της Φορολογικής Διοίκησης** (βλ. υπ' αριθ. 47 αρμοδιότητα στη Δ6Α 1036682 ΕΞ 25-2-2014/ΦΕΚ Β' 478/26-2-2014 & 558/6-3-2014 Απόφαση του Γ.Γ.Δ.Ε., όπως ισχύει), **οφείλει το συντομότερο δυνατόν να αποστείλει στο Νομικό Συμβούλιο του Κράτους εισήγηση επί του σχεδίου**

³ Σύμφωνα με τις παραγράφους 2 και 3 του άρθρου 7 του ν. 3869/2010, θεωρείται ότι επήλθε συμβιβασμός, εφόσον συγκατατίθενται στο σχέδιο συμβιβασμού πιστωτές με απαιτήσεις που υπερβαίνουν το ήμισυ του συνολικού ποσού των απαιτήσεων, στους οποίους περιλαμβάνονται σε κάθε περίπτωση το σύνολο των πιστωτών με εμπραγμάτως εξασφαλισμένες απαιτήσεις και πιστωτές με απαιτήσεις που υπερβαίνουν το ήμισυ των τυχόν εργατικών απαιτήσεων, εκτός αν η μη συναίνεση διαφωνούντος πιστωτή οφείλεται σε έναν από τους παρακάτω λόγους: α) η απαίτηση του πιστωτή που αντιτίθεται δεν ικανοποιείται σε ανάλογο, σε σχέση με τους άλλους πιστωτές, βαθμό ή β) σε περίπτωση εφαρμογής του σχεδίου, ο πιστωτής που αντιτίθεται αποδεικνύει ότι θα περιέλθει σε δυσμενέστερη οικονομικά θέση από αυτήν στην οποία θα περιερχόταν, αν συνεχιζόταν η διαδικασία απαλλαγής του οφειλέτη από τις οφειλές ή γ) αμφισβητείται απαίτηση από οφειλέτη ή οποιονδήποτε πιστωτή.

συμβιβασμού με τα στοιχεία στα οποία βασίζεται αυτή. Διακρίνουμε τις εξής περιπτώσεις:

α) Σε περίπτωση που η υπόθεση έχει χρεωθεί σε κατά τόπον αρμόδιο Δικαστικό Γραφείο (συμπεριλαμβανομένων των Γραφείων Νομικού Συμβούλου Πειραιώς και Θεσσαλονίκης), η εισήγηση με τα συνημμένα σε αυτήν έγγραφα αποστέλλεται μόνο στο Δικαστικό Γραφείο ή Γραφείο Νομικού Συμβούλου.

β) Σε περίπτωση που η υπόθεση έχει χρεωθεί σε δικηγόρο του Δημοσίου, λόγω μη ύπαρξης κατά τόπον αρμόδιου Δικαστικού Γραφείου, η εισήγηση με τα συνημμένα σε αυτήν έγγραφα αποστέλλεται μόνο στην Κεντρική Υπηρεσία του Ν.Σ.Κ.

γ) Σε περίπτωση που η υπόθεση έχει χρεωθεί σε Γραφείο Νομικού Συμβούλου Αττικής πλην Πειραιώς, η εισήγηση με τα συνημμένα σε αυτήν έγγραφα αποστέλλεται μόνο στην Κεντρική Υπηρεσία του Ν.Σ.Κ.

Υπενθυμίζεται στο σημείο αυτό ότι από 1/1/2015 έχει τεθεί σε εφαρμογή «ηλεκτρονική υπηρεσία διαλειτουργικότητας» για την ηλεκτρονική αποστολή εγγράφων των Δ.Ο.Υ. στο Νομικό Συμβούλιο του Κράτους. Για το θέμα έχει αποσταλεί σε όλες τις Δ.Ο.Υ. το υπ' αριθ. Α.Τ.Δ. Α ΕΞ/13-10-2015 έγγραφο του Αυτοτελούς Τμήματος Διοίκησης της Γ.Γ.Δ.Ε., με το οποίο κοινοποιήθηκε το υπ' αριθ. 131533/28-9-2015 σχετικό έγγραφο του Ν.Σ.Κ. Οδηγίες χρήσης της προσφερόμενης υπηρεσίας είναι αναρτημένες στον ιστότοπο <http://wsclient.nsk.gr> και σχετικές πληροφορίες παρέχονται από το Τμήμα Πληροφορικής & Υποστήριξης Συστημάτων του Ν.Σ.Κ. (τηλ. 213 2121750-808, e-mail: dialitourgikotita@nsk.gr).

Αν υφίστανται περισσότερες συναρμόδιες Υπηρεσίες της Φορολογικής Διοίκησης, ακολουθείται επίσης η ανωτέρω διαδικασία, επιβάλλεται όμως η επικοινωνία, η συνεργασία και ο συντονισμός μεταξύ των συναρμόδιων Υπηρεσιών, ώστε να περιέρχονται εγκαίρως στο Ν.Σ.Κ. οι επιμέρους εισηγήσεις, προκειμένου να είναι εφικτή η έκδοση ενιαίου Πρακτικού για το σύνολο των απαιτήσεων του Δημοσίου.

Σε περίπτωση μη επέλευσης και μη επικύρωσης προδικαστικού συμβιβασμού, κατά την «ημέρα επικύρωσης» (δηλαδή την ημέρα που έχει προσδιοριστεί για την επικύρωση τυχόν προδικαστικού συμβιβασμού), ο ειρηνοδίκης αποφασίζει, με την έκδοση προσωρινής διαταγής, κατόπιν αιτήματος του οφειλέτη ή ενός εκ των πιστωτών που αναφέρονται στην αίτηση ή και αυτεπαγγέλτως, για κάθε ζήτημα που χρήζει προσωρινής ρύθμισης και ιδίως για την αναστολή των καταδικαστικών μέτρων κατά του οφειλέτη, τη διατήρηση της πραγματικής και νομικής κατάστασης της περιουσίας του και το ύψος των μηνιαίων δόσεων που ο οφειλέτης υποχρεούται να καταβάλλει προς τους πιστωτές που έχουν συμπεριληφθεί στην αίτηση (βλ. παράγραφο 2 του άρθρου 5 του νόμου). Η ημέρα επικύρωσης προδικαστικού συμβιβασμού ή συζήτησης για έκδοση προσωρινής διαταγής («ημέρα επικύρωσης») προσδιορίζεται κατά νόμο (τέταρτο εδάφιο παρ. 5 άρθρου 4) εντός δύο (2) μηνών από την ολοκλήρωση κατάθεσης της αίτησης.

Έως τη συζήτηση της κύριας αίτησης ενδέχεται να λάβει χώρα και άλλη απόπειρα του οφειλέτη ή πιστωτή για συμβιβαστική επίλυση της διαφοράς κατ' άρθρο 7 του νόμου, οπότε πρέπει να ακολουθηθεί η ίδια ως άνω διαδικασία για τη διατύπωση των απόψεων του Δημοσίου επί του νέου σχεδίου συμβιβασμού.

Σε περίπτωση αποτυχίας κάθε προσπάθειας για επίτευξη συμβιβασμού, λαμβάνει χώρα η συζήτηση για την οριστική δικαστική ρύθμιση των οφειλών του αιτούντος σύμφωνα με τα άρθρα 8 και 9 του νόμου, η οποία πρέπει να έχει προσδιοριστεί, σύμφωνα με το νόμο (πρώτο εδάφιο παρ. 5 άρθρου 4) εντός έξι (6) μηνών από την ολοκλήρωση κατάθεσης της αίτησης.

Για να είναι εφικτή η δικαστική εκπροσώπηση του Δημοσίου κατά τη συζήτηση του αιτήματος προσωρινής διαταγής και κατά τη συζήτηση της αίτησης για οριστική δικαστική ρύθμιση των οφειλών του αιτούντος, προς υπεράσπιση των συμφερόντων του, ο Προϊστάμενος της αρμόδιας για την επιδίωξη της είσπραξης Υπηρεσίας της Φορολογικής Διοίκησης **πρέπει να αποστέλλει εγκαίρως πριν από κάθε συζήτηση σχετική εισήγηση, με τα στοιχεία στα οποία βασίζεται αυτή, στο αρμόδιο Γραφείο Νομικού Συμβούλου ή Δικαστικό Γραφείο ή στο δικηγόρο του Δημοσίου, όπου έχει χρεωθεί η υπόθεση.**

ii. Δεδομένου ότι οι προθεσμίες για τη διαμόρφωση της θέσης του Δημοσίου ως πιστωτή επί του σχεδίου προδικαστικού συμβιβασμού και για την εξέταση τυχόν αιτήματος προσωρινής διαταγής, προς δικαστική υπεράσπιση των συμφερόντων του κατά τη συζήτηση αυτού, είναι σύντομες (1 μήνας από την επίδοση της αίτησης και έως 2 μήνες από την ολοκλήρωση κατάθεσης της αίτησης, αντίστοιχα) και ότι οι ισχυρισμοί που μπορούν να προβληθούν στις δύο περιπτώσεις είναι σε σημαντική έκταση κοινοί, κρίνεται σκόπιμο, για λόγους απλούστευσης της διαδικασίας, να αποστέλλεται από την αρμόδια Υπηρεσία της Φορολογικής Διοίκησης στο Ν.Σ.Κ. **ενιαίο έγγραφο, στο οποίο θα περιέχεται η εισήγηση τόσο επί του σχεδίου προδικαστικού συμβιβασμού όσο και επί του αιτήματος προσωρινής διαταγής και να σχηματίζεται ενιαίος φάκελος για την υποστήριξη των δύο εισηγήσεων.** Για τον ίδιο λόγο, η αρμόδια Υπηρεσία μπορεί να εντάξει στο ίδιο ως άνω έγγραφο προς το Ν.Σ.Κ. και την εισήγησή της εν όψει της συζήτησης για την οριστική δικαστική ρύθμιση των οφειλών του αιτούντος, συμπληρώνοντας την, εφόσον χρειαστεί, αργότερα, και πάντως εντός ευλόγου χρονικού διαστήματος πριν από την ορισθείσα δικάσιμο.

iii. Σε περίπτωση αιτήσεων για υπαγωγή στην εξαιρετική διαδικασία «ταχείας διευθέτησης μικροοφειλών» κατ' άρθρο 5α του νόμου η αρμόδια Υπηρεσία της Φορολογικής Διοίκησης διατυπώνει μία μόνο εισήγηση (για τη συζήτηση της αίτησης προσωρινής απαλλαγής από τα χρέη για χρονικό διάστημα 18 μηνών), καθώς δεν μεσολαβεί στην περίπτωση αυτή στάδιο επικύρωσης προδικαστικού συμβιβασμού/προσωρινής διαταγής. Ακολούθως, η εισήγηση, με τα συνημμένα σε αυτήν στοιχεία, αποστέλλεται στο αρμόδιο Γραφείο Νομικού Συμβούλου ή Δικαστικό Γραφείο ή στο δικηγόρο του Δημοσίου, όπου έχει χρεωθεί η υπόθεση.

2. Περιεχόμενο εισήγησης

i. Γενικά στοιχεία

Κοινή αφετηρία για τη διαμόρφωση των επιμέρους εισηγήσεων προς το Ν.Σ.Κ. από τη Φορολογική Διοίκηση είναι **ο έλεγχος συνδρομής των βασικών προϋποθέσεων του νόμου για την υπαγωγή του οφειλέτη στις διατάξεις του ν. 3869/2010, όπως**

ορίζονται στο άρθρο 1 αυτού και περιγράφονται στο κεφάλαιο Α της παρούσας, με έμφαση στις προϋποθέσεις που αφορούν αφενός το πρόσωπο του οφειλέτη, αφετέρου τις οφειλές του προς το Δημόσιο, καθώς επίσης και η **εξέταση συνδρομής βασικών προϋποθέσεων του παραδεκτού της αίτησης**, στην έκταση που μπορεί να γίνει ευχερώς από τη Φορολογική Διοίκηση .

Η συνδρομή των ανωτέρω προϋποθέσεων είναι κρίσιμη και ελέγχεται από το δικαστήριο όχι μόνο στο πλαίσιο συζήτησης της κύριας αίτησης κατ' άρθρα 8 και 9 του νόμου, αλλά και στα προηγούμενα στάδια της διαδικασίας, δηλαδή στο πλαίσιο επικύρωσης προδικαστικού συμβιβασμού καθώς και κατά τη συζήτηση αιτήματος για έκδοση προσωρινής διαταγής. Επειδή ενδέχεται να συντρέχουν λόγοι απαραδέκτου ή παραβάσεις της διαδικασίας που θίγουν τα συμφέροντα του Δημοσίου, απαιτείται έλεγχος και των προϋποθέσεων αυτών, προκειμένου τυχόν ευρήματα να προβληθούν κατά την εισήγηση προς το Ν.Σ.Κ.

Η αρμόδια Υπηρεσία της Φορολογικής Διοίκησης πρέπει να επισημαίνει τα πραγματικά στοιχεία, στα οποία βασίζονται οι ισχυρισμοί του Δημοσίου κατά τη δικαστική διαδικασία του ν. 3869/2010 και να εισηγείται στο Ν.Σ.Κ. τη λήψη των κατάλληλων δικαστικών ενεργειών για τη διασφάλιση των συμφερόντων του Δημοσίου, εφόσον προκύπτει κίνδυνος βλάβης αυτών. Αντίθετα, δεν πρέπει να επιφορτίζεται με τη διατύπωση συγκεκριμένων νομικών ισχυρισμών, έργο που ανήκει στον αρμόδιο δικαστικό αντιπρόσωπο του Δημοσίου.

Ως προς τις προαναφερθείσες προϋποθέσεις, επισημαίνονται ιδιαίτερα τα ακόλουθα:

α) Προϋποθέσεις για την υπαγωγή του αιτούντος στις προστατευτικές διατάξεις του ν. 3869/2010 είναι, σύμφωνα με το άρθρο 1, παρ. 1 & 2 αυτού, η έλλειψη πτωχευτικής ικανότητας, η μόνιμη και γενική αδυναμία πληρωμής των ληξιπρόθεσμων χρηματικών οφειλών του, που δεν προκλήθηκε δολίως, και η ύπαρξη οφειλών όχι μόνο προς φορείς του δημόσιου τομέα αλλά και προς ιδιώτες.

➤Όσον αφορά ειδικά την **έλλειψη της πτωχευτικής ικανότητας** κατά το χρόνο κατάθεσης της αίτησης στο Ειρηνοδικείο, σε περίπτωση που η αρμόδια Υπηρεσία διαπιστώσει ότι ο αιτών είχε δηλώσει έναρξη εμπορικής δραστηριότητας, **χωρίς να έχει προβεί σε δήλωση διακοπής εργασιών**, πρέπει να επισημάνει στην εισήγησή της το στοιχείο αυτό, προς συνολική απόρριψη των αιτημάτων του οφειλέτη. Πρέπει βέβαια να παρατηρηθεί σχετικά ότι, αν και η δήλωση διακοπής εργασιών στη Δ.Ο.Υ. αρκεί για την απώλεια της εμπορικής ιδιότητας, δεν ισχύει σε κάθε περίπτωση και το αντίστροφο, δηλαδή δεν αποκλείεται ο οφειλέτης να έχει παύσει την εμπορική δραστηριότητά του σιωπηρά, χωρίς δηλαδή να έχει προβεί σε δήλωση διακοπής εργασιών. Σε κάθε περίπτωση, πάντως, η έλλειψη υποβολής δήλωσης για διακοπή εργασιών πρέπει να προτάσσεται από τη Φορολογική Διοίκηση. Επιπροσθέτως, όμως, πρέπει **να επισημαίνονται στην εισήγηση και οι περιπτώσεις οφειλετών που υπέβαλαν δήλωση διακοπής εργασιών μικρό χρονικό διάστημα πριν από την κατάθεση αίτησης στο Ειρηνοδικείο** για υπαγωγή στον ν. 3869/2010, καθώς οι εν λόγω οφειλέτες ενδέχεται να διατηρούν την πτωχευτική ικανότητά τους και, επομένως, να μην μπορεί να υπαχθούν στον ν. 3869/2010. Αυτό συμβαίνει σε περίπτωση που ο οφειλέτης έπαυσε να είναι έμπορος, αφού όμως είχε ήδη περιέλθει σε παύση

πληρωμών, οπότε υπόκειται σε πτώχευση σύμφωνα με την παράγραφο 3 του άρθρου 2 του Πτωχευτικού Κώδικα.

Διευκρινίζεται ότι **ο ομόρρυθμος εταίρος ομόρρυθμης ή ετερόρρυθμης εταιρείας, η οποία ασκεί εμπορική δραστηριότητα, έχει πτωχευτική ικανότητα** (βλ. άρθρο 7 παρ. 4 Πτωχευτικού Κώδικα), επομένως δεν μπορεί να υπαχθεί στις διατάξεις του ν. 3869/2010. Όσα αναφέρθηκαν ανωτέρω σχετικά με τη δήλωση διακοπής εργασιών πρώην εμπόρου ισχύουν και για τη διακοπή εργασιών της ομόρρυθμης ή ετερόρρυθμης εταιρείας στην οποία συμμετέχει ο ομόρρυθμος εταίρος, προκειμένου να κριθεί η δυνατότητα υπαγωγής του τελευταίου στον ν. 3869/2010.

Πτωχευτική ικανότητα **δεν** έχουν οι επαγγελματίες που δεν έχουν την εμπορική ιδιότητα, δηλαδή κατά βάση όσοι ασκούν ελεύθερα επαγγέλματα που δεν υπάγονται στην έννοια του εμπόρου όπως ενδεικτικά οι γιατροί, οι δικηγόροι, οι μηχανικοί, οι υδραυλικοί, οι εκπαιδευτές κ.λπ., όταν δεν ασκούν εμπορική-επιχειρηματική δραστηριότητα.

Τέλος, πρέπει να επισημανθεί ότι σύμφωνα με τη νομολογία⁴ και τη θεωρία δεν έχουν πτωχευτική ικανότητα και, επομένως, υπάγονται στον ν. 3869/2010 πρόσωπα που ασκούν «μικροεμπορία» με την έννοια ότι, αν και διενεργούν εμπορικές πράξεις, από τις οποίες αποκομίζουν κέρδος, αυτό αποτελεί περισσότερο αμοιβή της προσωπικής εργασίας τους και όχι αποτέλεσμα κερδοσκοπικών συνδυασμών βάσει επενδυμένου κεφαλαίου και ανάληψης κινδύνου (ενδεικτικά μικροπωλητές, μικροτεχνίτες κ.λπ.). Δεδομένου όμως ότι τα όρια μεταξύ «μικροεμπορίας» και «εμπορίας» δεν είναι συχνά σαφή και ότι ο χαρακτηρισμός του οφειλέτη ως «μικροέμπορου» ή «εμπόρου» εξαρτάται από τα συγκεκριμένα πραγματικά δεδομένα κάθε περίπτωσης, κρίνεται σκόπιμο να επισημαίνεται από την αρμόδια Υπηρεσία της Φορολογικής Διοίκησης το αντικείμενο και η έκταση εργασιών του αιτούντος οφειλέτη, σύμφωνα με τα στοιχεία που τηρεί, προκειμένου να κρίνεται κατά περίπτωση από το δικαστήριο η υπαγωγή η μη του αιτούντος στον ν. 3869/2010.

- Όσον αφορά τη «μόνιμη και γενική αδυναμία πληρωμής ληξιπρόθεσμων χρηματικών οφειλών», δεν μπορεί να προβληθεί ως ισχυρισμός για τη μη συνδρομή αυτής της προϋπόθεσης η εκπλήρωση από τον αιτούντα υποχρεώσεων του προς το Δημόσιο (π.χ. πρόσφατες καταβολές έναντι οφειλών του), η τυχόν ένταξη οφειλών του σε ρύθμιση κατά το χρονικό διάστημα που προηγήθηκε της κατάθεσης της αίτησης στο Ειρηνοδικείο καθώς και η συνέχιση τήρησης της ρύθμισης μέχρι την ολοκλήρωση κατάθεση της αίτησης ή και μετά από αυτήν, εφόσον ο οφειλέτης επιλέξει τη μη ένταξη των ρυθμιζόμενων οφειλών στην αίτηση υπαγωγής στη διαδικασία του ν. 3869/2010.

β) Αναφορικά με τις **οφειλές που έχουν περιληφθεί στο σχέδιο διευθέτησης οφειλών της αίτησης**, πρέπει να ελέγχεται η υπαγωγή αυτών στο πεδίο εφαρμογής του νόμου και, αφενός μεν να επισημαίνεται τυχόν ένταξη στο σχέδιο εξαιρετών οφειλών (π.χ. διοικητικών προστίμων), προκειμένου να ζητείται η εξαίρεση αυτών από τη ρύθμιση κατά

⁴ Βλ. ενδεικτικά ΕιρΠάρου 1/2015, ΕιρΠολυκ 84/2014, ΕιρΠαμισού 87/2014, ΕιρΚαλυμν 4/2013, ΕιρΘηβ 18/2011

τον ν. 3869/2010, αφετέρου να εντοπίζονται τυχόν οφειλές που έχουν παραλειφθεί από το σχέδιο, αν και δεν εμπίπτουν ούτε στην κατηγορία των εξαιρετών οφειλών ούτε των δυναμικά υπαγόμενων στο νόμο (δεν είναι π.χ. ρυθμισμένες ή υπό αναστολή), προκειμένου να ζητείται η ένταξη αυτών στη ρύθμιση.

γ) Περαιτέρω, πρέπει να εξετάζεται αν οι οφειλές που περιλαμβάνονται στην αναλυτική κατάσταση βεβαιωμένων οφειλών που έχει χορηγηθεί στον οφειλέτη από τη Φορολογική Διοίκηση κατά το στάδιο πριν από την υποβολή της αίτησης (βλ. τα αναλυτικά αναφερόμενα στο κεφάλαιο Β) συμπίπτουν με τις οφειλές που απεικονίζονται στην «κατάσταση απαιτήσεων», που περιέχεται στην αίτηση (βλ. στοιχείο β της παραγράφου 1 του άρθρου 4), δηλαδή στο «πληροφοριακού χαρακτήρα» τμήμα της αίτησης (βλ. κεφάλαιο Α).

Σε περίπτωση αδυναμίας ταυτοποίησης των οφειλών που εμφανίζονται στην αίτηση ή αμφιβολίας ως προς την ύπαρξη και το ύψος αυτών, επισημαίνεται και στο σημείο αυτό η δυνατότητα πρόσβασης, κατ' άρθρο 5 παρ. 1 του νόμου, στα στοιχεία του φακέλου της αίτησης (συνοδευτικά έγγραφα), που τηρούνται στο αρμόδιο Ειρηνοδικείο.

δ) Αναφορικά με τη πληρότητα και ακρίβεια της αίτησης ως προς την περιγραφή των εισοδημάτων, ο σχετικός έλεγχος βασίζεται στα συνοδευτικά έγγραφα που επισυνάπτονται στην αίτηση (δηλώσεις φορολογίας εισοδήματος και στοιχείων ακινήτων, καταστάσεις μισθοδοσίας κ.λπ.), σε συσχέτιση με τυχόν περαιτέρω σχετικά στοιχεία που είναι διαθέσιμα στην Υπηρεσία.

Επισημαίνεται ότι η πληρότητα και ακρίβεια της αίτησης ως προς την περιγραφή των εισοδημάτων και της περιουσίας του αιτούντος (τόσο του ενεργητικού όσο και του παθητικού) εμπίπτουν στο **«καθήκον ειλικρινούς δήλωσης»** που βαρύνει τον αιτούντα οφειλέτη, η παράβαση του οποίου από δόλο ή βαριά αμέλεια μπορεί να οδηγήσει σε απόρριψη της αίτησης (βλ. άρθρο 10 παρ. 1 του νόμου).

ε) Μεταξύ των περιπτώσεων έλλειψης προϋποθέσεων του παραδεκτού, οι οποίες πρέπει να επισημαίνονται από την αρμόδια Υπηρεσία, αναφέρονται ενδεικτικά η τυχόν αοριστία της αίτησης, η κατάθεση αίτησης σε κατά τόπον αναρμόδιο Ειρηνοδικείο, δηλαδή όχι στο Ειρηνοδικείο στην περιφέρεια του οποίου ο αιτών έχει την κατοικία του, άλλως τη συνήθη διαμονή του, η εκπρόθεσμη επίδοση της αίτησης, η συνδρομή λόγων απαράδεκτου κατά το τρίτο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου 1 (προηγούμενη απαλλαγή του οφειλέτη από τα χρέη του) ή το τελευταίο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου 8 (υποβολή νέας αίτησης πριν από την πάροδο ενός έτους από την απόρριψη της προηγούμενης αίτησης) ή το τελευταίο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου 10 (υποβολή νέας αίτησης πριν από την πάροδο δύο ετών από την απόρριψη της προηγούμενης αίτησης ή την έκπτωση του οφειλέτη από τη ρύθμιση λόγω παράβασης του καθήκοντος ειλικρινούς δήλωσης) κ.λπ.

στ) Εφόσον υφίστανται βάσιμοι ισχυρισμοί του Δημοσίου, είτε αυτοί εμπίπτουν στις ανωτέρω κατηγορίες είτε αφορούν τη συζήτηση επιμέρους αιτημάτων (βλ. κατωτέρω υπό στοιχεία ii, iii και iv), είναι απαραίτητο να διατυπώνονται ρητά στην εισήγηση τα στοιχεία στα οποία, κατά την κρίση της Υπηρεσίας, βασίζονται αυτοί και τα εν λόγω στοιχεία να επισυνάπτονται στην εισήγηση. Επίσης, εφόσον οι ισχυρισμοί αυτοί είναι κρίσιμοι για την έκβαση της συζήτησης και από τη μη προβολή τους θίγονται σημαντικά συμφέροντα του Δημοσίου (όπως στην περίπτωση που πρέπει να απορριφθεί το αίτημα λόγω μη συνδρομής των προϋποθέσεων του άρθρου 1 του ν. 3869/2010 και είναι σημαντικό το ύψος των οφειλών), κρίνεται σκόπιμο να υποστηρίζονται από το δικαστικό αντιπρόσωπο του Ν.Σ.Κ. και στο πρώιμο στάδιο συζήτησης κατά την ημέρα επικύρωσης προδικαστικού

συμβιβασμού ή συζήτησης για έκδοση προσωρινής διαταγής, καθώς, όπως έχει παρατηρηθεί στην πράξη, λόγω του μεγάλου αριθμού των υποθέσεων και της ταχύτητας της διαδικασίας στο στάδιο αυτό, περιορίζεται εκ των πραγμάτων η δυνατότητα του Ειρηνοδίκη να τους λάβει υπ' όψιν αυτεπαγγέλτως ή βάσει των τυχόν κατατεθειμένων στο φάκελο της υπόθεσης σχετικών εγγράφων.

ζ) Τέλος, πρέπει να επισημανθεί ότι το ύψος των οφειλών στη Φορολογική Διοίκηση του αιτούντος πρέπει να λαμβάνεται ιδιαίτερα υπόψη, ώστε να δίνεται έμφαση στην εξέταση υποθέσεων με αξιόλογο οικονομικό αντικείμενο.

ii. επί του σχεδίου «προδικαστικού συμβιβασμού»

α. Στην εισήγησή της προς το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους η Υπηρεσία της Φορολογικής Διοίκησης διατυπώνει την άποψή της επί του σχεδίου συμβιβασμού, και συγκεκριμένα αν συναινεί ή όχι σε αυτό. Σε περίπτωση μη συναίνεσης, μπορεί να διατυπώσει αντιπρόταση για τη συμβιβαστική ρύθμιση των οφειλών προς το Δημόσιο, εφόσον κρίνει ότι αυτή είναι πιθανόν να τύχει της συναίνεσης του οφειλέτη και των λοιπών πιστωτών. Για την εισήγηση επί του σχεδίου συμβιβασμού πρέπει να λαμβάνονται υπ' όψιν **το ύψος των οφειλών του αιτούντος** που είναι βεβαιωμένες στη Φορολογική Διοίκηση, **η οικονομική και περιουσιακή κατάσταση αυτού**, όπως προκύπτει από την αίτηση και τα συνοδευτικά έγγραφα που επισυνάπτονται σε αυτήν (δηλώσεις φορολογίας εισοδήματος και στοιχείων ακινήτων, καταστάσεις μισθοδοσίας, βεβαιώσεις οφειλών σε τρίτους πιστωτές κ.λπ.), σε συσχέτιση με τυχόν περαιτέρω σχετικά στοιχεία που είναι διαθέσιμα στην Υπηρεσία και **ο βαθμός διασφάλισης των απαιτήσεων του Δημοσίου που περιλαμβάνονται στην αίτηση** (π.χ. με εγγραφή υποθήκης).

β. Κατά την εξέταση του σχεδίου συμβιβασμού πρέπει επιπλέον να εξετάζεται, στο βαθμό που αυτό είναι εφικτό και με βάση τα διαθέσιμα στην Υπηρεσία μέσα, αν μπορεί να στοιχειοθετηθεί κάποιος από τους λόγους που προβλέπονται στην παράγραφο 3 του άρθρου 7 του νόμου. Οι λόγοι αυτοί είναι:

- η δυσμενής αντιμετώπιση των απαιτήσεων του Δημοσίου στο σχέδιο συμβιβασμού σε σύγκριση με τις απαιτήσεις άλλων πιστωτών, αφού ληφθούν υπόψη το ύψος των επιμέρους απαιτήσεων, ο προνομιακός ή μη χαρακτήρας τους, ο βαθμός διασφάλισής τους λόγω εμπράγματης ασφάλειας κατ' άρθρα 975 επ. του ΚΠολΔ, όπως ισχύουν, κ.λπ. Τέτοια περίπτωση συντρέχει π.χ. όταν στο σχέδιο δεν λαμβάνεται υπόψη το γενικό προνόμιο του Δημοσίου (ή και τυχόν εμπράγματη ασφάλεια), με αποτέλεσμα να προτείνεται η ικανοποίηση των απαιτήσεών του στο ίδιο ποσοστό και με τον ίδιο τρόπο που προτείνεται για τους ανέγγυους (μη προνομιούχους) πιστωτές, ή όταν οι απαιτήσεις του Δημοσίου ικανοποιούνται σε μικρότερο ποσοστό απ' ό,τι απαιτήσεις άλλων πιστωτών με τον ίδιο προνομιακό χαρακτήρα ή όταν προτείνεται η καταβολή δόσεων στο Δημόσιο εντός μεγαλύτερου χρονικού διαστήματος από το προβλεπόμενο για άλλους πιστωτές, χωρίς να είναι δικαιολογημένη αυτή η διάκριση, ή όταν οι εμπραγμάτως ασφαλισμένοι πιστωτές του αιτούντος αντιμετωπίζονται με δυσανάλογα ευνοϊκό τρόπο, που δεν δικαιολογείται δηλαδή από το ύψος των απαιτήσεών τους και από την ύπαρξη εμπράγματης ασφάλειας κ.ο.κ. (βλ. περίπτωση α της παραγράφου 3 του άρθρου 7:

«η απαίτηση του πιστωτή που αντιτίθεται δεν ικανοποιείται σε ανάλογο, σε σχέση με τους άλλους πιστωτές, βαθμό»).

- η ρύθμιση των απαιτήσεων του Δημοσίου στο σχέδιο συμβιβασμού κατά τρόπο ώστε να προκύπτει ότι, κατ' εφαρμογή του συμβιβασμού, *«θα περιέλθει σε δυσμενέστερη οικονομικά θέση από αυτήν στην οποία θα περιερχόταν, αν συνεχιζόταν η διαδικασία απαλλαγής του οφειλέτη από τις οφειλές»*, δηλαδή αν συνεχιζόταν η δικαστική διαδικασία διευθέτησης οφειλών του ν. 3869/2010 κατ' άρθρα 8 και 9 του ν. 3869/2010 (βλ. περίπτωση β της παραγράφου 3 του άρθρου 7). Δεδομένου ότι για τη στοιχειοθέτηση του λόγου αυτού πρέπει να συγκριθούν οι προβλέψεις που περιέχονται στο σχέδιο συμβιβασμού με στοιχεία τα οποία είναι μελλοντικά και, σε μεγάλο βαθμό, αβέβαια (ύψος μηνιαίας δόσης προς το Δημόσιο, που αναμένεται να καθοριστεί από το δικαστήριο σε περίπτωση δικαστικής ρύθμισης κατά το άρθρο 8, με βάση το εισόδημα και τα περιουσιακά στοιχεία του οφειλέτη, προϊόν εκποίησης της περιουσίας του οφειλέτη από τον εκκαθαριστή κατά το άρθρο 9 παρ. 1 και κατάταξη των απαιτήσεων του Δημοσίου σε αυτό, ύψος δόσης προς το Δημόσιο για την προστασία της κύριας κατοικίας του οφειλέτη από την εκποίηση κατά το άρθρο 9 παρ. 2), είναι προφανώς ιδιαίτερα δυσχερής η απόδειξή του σε πολλές περιπτώσεις. Ωστόσο, μπορεί να γίνει επίκληση του λόγου αυτού, αν π.χ. ο οφειλέτης έχει σημαντικής αξίας περιουσιακά στοιχεία (χωρίς να λαμβάνεται υπόψη η προστατευόμενη από το νόμο κύρια κατοικία), από την εκποίηση των οποίων μπορεί βάσιμα να αναμένεται μεγαλύτερος βαθμός ικανοποίησης του Δημοσίου σε σύγκριση με το προτεινόμενο σχέδιο συμβιβασμού.
- η αμφισβήτηση της απαίτησης άλλου πιστωτή, π.χ. όταν υπάρχουν ενδείξεις εικονικότητας οφειλών που περιλαμβάνονται στην αίτηση, όπως σε περίπτωση που στην αίτηση εμφανίζονται οφειλές σε συγγενικά πρόσωπα του οφειλέτη, ιδίως όταν αυτές εκπροσωπούν ποσοστό επί του συνόλου των οφειλών ικανό να επηρεάσει το σχηματισμό της απαραίτητης πλειοψηφίας συναινούντων πιστωτών για την επίτευξη του συμβιβασμού (βλ. περίπτωση γ της παραγράφου 3 του άρθρου 7).

Επισημαίνεται ότι, κατά το νόμο (άρθρο 7 παρ. 3), η συνδρομή κάποιου από τους ανωτέρω λόγους εμποδίζει την επίτευξη του συμβιβασμού και τη δικαστική επικύρωσή του, ακόμα κι όταν συντρέχει η νόμιμη πλειοψηφία λοιπών συναινούντων πιστωτών κατά την παράγραφο 2 του άρθρου 7 του ν. 3869/2010, καθώς στις περιπτώσεις αυτές η μειοψηφούσα αντίθεση στο σχέδιο του συμβιβασμού θεωρείται δικαιολογημένη (μη καταχρηστική) και δεν μπορεί να υποκατασταθεί από τον Ειρηνοδίκη.

γ. Όπως προκύπτει ήδη από τις γενικές επισημάνσεις που προηγήθηκαν (ανωτέρω υπό i), αποκλείεται η συναίνεση του Δημοσίου σε προδικαστικό συμβιβασμό σε περίπτωση που δεν συντρέχουν οι προϋποθέσεις για την υπαγωγή του αιτούντος στις διατάξεις του ν. 3869/2010 καθώς και για απαιτήσεις του Δημοσίου που δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του ν. 3869/2010.

Ό,τι αναφέρθηκε ανωτέρω σχετικά με το περιεχόμενο της εισήγησης επί του σχεδίου προδικαστικού συμβιβασμού ισχύει και σε περίπτωση υποβολής πρότασης για συμβιβαστική επίλυση της διαφοράς σε μεταγενέστερο στάδιο της διαδικασίας κατ' άρθρο 7 του νόμου.

δ. Πρέπει, τέλος, να επισημανθεί ότι, αν στο σχέδιο προδικαστικού συμβιβασμού περιλαμβάνονται **απαιτήσεις βεβαιωμένες υπέρ τρίτων**, η διατύπωση απόψεων επί του σχεδίου συμβιβασμού αναφορικά με τις απαιτήσεις αυτές πρέπει να γίνει από το νομικό πρόσωπο που είναι δικαιούχος των απαιτήσεων. Για το λόγο αυτό, η αρμόδια για την επιδίωξη της είσπραξης των οφειλών αυτών Υπηρεσία της Φορολογικής Διοίκησης παρακαλείται να **επικοινωνεί, το συντομότερο δυνατόν μετά την παραλαβή της αίτησης, με το ν.π.-τρίτο, προκειμένου να διαπιστωθεί αν έχει επιδοθεί και σε αυτό το δικόγραφο της αίτησης, σύμφωνα με τη σχετική υποχρέωση που υπέχει ο οφειλέτης βάσει της παρ. 1 του άρθρου 5 του ν. 3869/2010 και, σε αρνητική περίπτωση, να του αποστέλλει αντίγραφο της αίτησης, για ενημέρωσή του. Επιπλέον, παρακαλείται να ζητεί από το τρίτο νομικό πρόσωπο έγκαιρη ενημέρωση σχετικά με τη θέση του επί του σχεδίου προδικαστικού συμβιβασμού.**

iii. επί του αιτήματος προσωρινής διαταγής

Αντικείμενο της προσωρινής διαταγής που μπορεί να χορηγηθεί από τον Ειρηνοδίκη, κατόπιν αιτήματος του οφειλέτη ή πιστωτή ή και αυτεπαγγέλτως κατά την ημέρα επικύρωσης προδικαστικού συμβιβασμού ή συζήτησης για έκδοση προσωρινής διαταγής, σύμφωνα με την παράγραφο 2 του άρθρου 5 του ν. 3869/2010, είναι κάθε ζήτημα που χρήζει προσωρινής ρύθμισης και ιδίως:

- η αναστολή των καταδιωκτικών μέτρων κατά του οφειλέτη,
- η διατήρηση της πραγματικής και νομικής κατάστασης της περιουσίας του και
- το ύψος των μηνιαίων δόσεων που ο οφειλέτης υποχρεούται να καταβάλλει προς τους πιστωτές που έχουν συμπεριληφθεί στην αίτηση.

Για τη χορήγηση της προσωρινής διαταγής ο ειρηνοδίκης πρέπει να πιθανολογήσει, –μεταξύ άλλων-:

- το παραδεκτό της αίτησης του οφειλέτη,
- τη συνδρομή των προϋποθέσεων του άρθρου 1 του νόμου,
- την τήρηση της προδικασίας της παραγράφου 1 του άρθρου 5 του νόμου (νομότυπη και εμπρόθεσμη κλήτευση πιστωτών) και
- την ανάγκη προστασίας του δικαιώματος στην εξασφάλιση του οποίου αποβλέπει η προσωρινή διαταγή και το επείγον αυτής.

Επομένως, όπως προαναφέρθηκε ανωτέρω (υπό i), τυχόν στοιχεία από τα οποία προκύπτει η μη συνδρομή των ανωτέρω προϋποθέσεων πρέπει να περιλαμβάνονται στην εισήγηση της Φορολογικής Διοίκησης προς το Ν.Σ.Κ. επί του αιτήματος για έκδοση προσωρινής διαταγής. Ειδικότερα, σε περίπτωση μη συνδρομής των προϋποθέσεων του άρθρου 1, παρ. 1 και 2 του ν. 3869/2010, στην εισήγηση πρέπει να περιλαμβάνεται και αίτημα του Δημοσίου για απόρριψη του αιτήματος προσωρινής διαταγής, ενώ, σε περίπτωση ένταξης στην αίτηση εξαιρετέων οφειλών προς το Δημόσιο, πρέπει να ζητηθεί η εξαίρεση αυτών από την προσωρινή δικαστική προστασία. Στις λοιπές περιπτώσεις (π.χ. παραβάσεων της διαδικασίας), η θέση του Δημοσίου κατά τη συζήτηση της προσωρινής διαταγής κρίνεται κατά περίπτωση ανάλογα με τη δυνατότητα ή μη θεραπείας της

παράβασης από τον Ειρηνοδίκη και τη βλάβη του Δημοσίου κατά το στάδιο της προσωρινής διαταγής.

Γενικά, επισημαίνεται ότι, εφόσον πράγματι συντρέχουν οι προϋποθέσεις του άρθρου 1 του νόμου, το Δημόσιο δεν πρέπει να είναι κατ' αρχήν αρνητικό στη χορήγηση προσωρινής δικαστικής προστασίας στον οφειλέτη, υπό την προϋπόθεση όμως ότι με την προσωρινή διαταγή θα εξασφαλίζεται ότι κατά το χρονικό διάστημα της προσωρινής αναστολής μέτρων:

α) αφενός θα καταβάλλεται από τον οφειλέτη στη Φορολογική Διοίκηση, σε μηνιαία βάση, ορισμένο ποσό, σύμφωνα με τα κριτήρια και τα όρια που τίθενται στην παράγραφο 3 του άρθρου 5⁵, με εξαίρεση τις περιπτώσεις που συντρέχουν κατ' άρθρο 8 παρ. 5 του νόμου εξαιρετικές περιστάσεις που δικαιολογούν τον προσδιορισμό χαμηλότερων ή και μηδενικών δόσεων (βλ. και κατωτέρω στο Κεφάλαιο Ζ ΙΙ) και

β) αφετέρου θα διατηρηθεί η πραγματική και νομική κατάσταση της περιουσίας του.

Ειδικά όσον αφορά την καταβολή μηνιαίων δόσεων, ως περιεχόμενο της προσωρινής διαταγής, ο νόμος προβλέπει τη **σύμμετρη καταβολή** στους πιστωτές του ποσού μηνιαίων δόσεων που προσδιορίζονται με αυτή. Διευκρινίζεται ότι **η καταβολή είναι σύμμετρη, όταν το ποσό που καταβάλλεται σε κάθε πιστωτή είναι ανάλογο με το ύψος της απαίτησής του⁶, δηλαδή αντιστοιχεί στην αναλογία της κάθε οφειλής επί του συνόλου των οφειλών, χωρίς να λαμβάνεται υπόψη οποιοδήποτε προνόμιο και εμπράγματα εξασφάλιση κάποιου πιστωτή.**

Σε περίπτωση που δεν έχει υποβληθεί από τον οφειλέτη αίτημα για προσδιορισμό μηνιαίων καταβολών έως τη συζήτηση της κύριας αίτησης ή έχει υποβληθεί σχετικό αίτημα από τον οφειλέτη ή πιστωτή, με το οποίο ζητείται ο προσδιορισμός δόσεων που δεν πληρούν τις προϋποθέσεις του νόμου, σε βάρος των συμφερόντων του Δημοσίου (π.χ. ζητείται να διαταχθεί η καταβολή μηνιαίων δόσεων κατά προφανή παράβαση των κριτηρίων και των ορίων που τίθενται στην παράγραφο 3 του άρθρου 5 ή ζητείται να διαταχθεί μη σύμμετρη, δηλαδή προνομιακή υπέρ ορισμένων πιστωτών, καταβολή), το Δημόσιο, ως πιστωτής, έχει έννομο συμφέρον να ζητήσει την άμεση έναρξη καταβολών με προσωρινή διαταγή σύμφωνα με το νόμο, εφόσον βεβαίως συντρέχουν οι προϋποθέσεις για τη χορήγηση εν γένει προσωρινής διαταγής, κατά τα ανωτέρω.

Αναφορικά με τη θέσπιση ως κατ' αρχήν κατώτατου ορίου μηνιαίας καταβολής του «10% των μηνιαίων δόσεων που ο αιτών όφειλε να καταβάλει σε όλους τους δανειστές μέχρι την κατάθεση της αίτησης» (βλ. παράγραφο 3 του άρθρου 5), πρέπει να παρατηρηθεί ότι είναι προβληματική η εφαρμογή αυτού ως προς τις οφειλές προς το Δημόσιο, καθώς στην περίπτωση αυτή η καταβολή του 10% της «μηνιαίας δόσης» ισοδυναμεί με καταβολή του 10% της συνολικής οφειλής ή, κατά επιεικέστερη εκδοχή, με καταβολή του αθροίσματος που προκύπτει από το 10% της δόσης κάθε οφειλής, όπως

5 Σύμφωνα με την παράγραφο 3 του άρθρου 5: «...Ο καθορισμός του ποσού των τελευταίων ενήμερων μηνιαίων καταβολών πρέπει να εξασφαλίζει τη δυνατότητα κάλυψης ευλόγων δαπανών διαβίωσης του ιδίου και των προστατευόμενων μελών της οικογένειάς του, όπως αυτές εκάστοτε προσδιορίζονται με απόφαση του Κυβερνητικού Συμβουλίου Διαχείρισης Ιδιωτικού Χρέους δυνάμει του ν. 4224/2013 ή μέχρις ότου εκδοθεί η ανωτέρω απόφαση, όπως αυτές προσδιορίζονται στην Έρευνα Οικονομικών Προϋπολογισμών (Ε.Ο.Π.) που διενεργεί κάθε χρόνο η Ελληνική Στατιστική Υπηρεσία, και στις οποίες συμπεριλαμβάνονται οι δαπάνες κοινωνικής ασφάλισης που βαρύνουν τον οφειλέτη, **ωστόσο το ανωτέρω ποσό δεν μπορεί να είναι κατώτερο του 10% των μηνιαίων δόσεων που ο αιτών όφειλε να καταβάλει σε όλους τους δανειστές μέχρι την κατάθεση της αίτησης. Κάθε ποσό που υπολείπεται μετά την αφαίρεση του ποσού που καλύπτει τις εύλογες δαπάνες διαβίωσης του αιτούντος και των προστατευόμενων μελών της οικογένειάς του, διανέμεται συμμετρως στους πιστωτές. Σε κάθε περίπτωση, το ελάχιστο συνολικό ποσό καταβολής στους δανειστές δεν μπορεί να υπολείπεται των σαράντα (40) ευρώ μηνιαίως.**»

⁶ βλ. ενδεικτικά ΕφΑθ 1127/2009 Δνη 2010, σελ. 182

προσδιορίστηκε κατά τη βεβαίωσή της. Επομένως, η μη τήρηση του ανωτέρω ορίου ως προς τις οφειλές προς το Δημόσιο δεν μπορεί να προβληθεί ως ισχυρισμός για τη διαμόρφωση του ύψους των μηνιαίων δόσεων που θα προσδιοριστούν με την προσωρινή διαταγή.

iv. Επί της κύριας αιτήσεως για δικαστική ρύθμιση οφειλών

Πέραν των γενικών στοιχείων της εισήγησης της Φορολογικής Διοίκησης προς το Ν.Σ.Κ., που παρατίθενται ανωτέρω (υπό στοιχείο i), τα τυχόν επιπλέον στοιχεία της εισήγησης, εν' όψει της συζήτησης της κύριας αίτησης κατά τα άρθρα 8 και 9 του ν. 3869/2010, εξαρτώνται από το ειδικότερο περιεχόμενο κάθε αίτησης.

Επισημαίνεται ότι, εφόσον πράγματι συντρέχουν οι προϋποθέσεις του άρθρου 1 του νόμου για την υπαγωγή του αιτούντος και των οφειλών αυτού στις προστατευτικές διατάξεις του ν. 3869/2010, η υπεράσπιση των συμφερόντων του Δημοσίου στη δίκη δεν πρέπει να εστιάζει στην απόρριψη της αίτησης, αλλά στην εξασφάλιση της ικανοποίησης των απαιτήσεών του, ως πιστωτή, στο πλαίσιο της διαδικασίας του ν. 3869/2010 σύμφωνα με το νόμο και τα κριτήρια που τίθενται σε αυτόν. Επομένως, πρέπει να γίνεται επίκληση τυχόν ασυμφωνίας των αιτημάτων του οφειλέτη και του σχεδίου διευθέτησης οφειλών που προτείνει στο πλαίσιο δικαστικής ρύθμισης με τις σχετικές προβλέψεις του νόμου, όταν υφίσταται κίνδυνος βλάβης των συμφερόντων του Δημοσίου π.χ. όταν έχει υποβληθεί αίτημα εξαίρεσης από την εκποίηση όχι μόνο της κύριας κατοικίας αλλά και άλλων κατασχετών και ρευστοποιήσιμων περιουσιακών στοιχείων του αιτούντος ή όταν η προτεινόμενη από τον οφειλέτη κατανομή των καταβολών στους πιστωτές δεν πληροί τις εκάστοτε ισχύουσες προβλέψεις του νόμου.

Πρέπει να επισημανθεί στο σημείο αυτό ότι, λόγω του ανακριτικού συστήματος που ισχύει στις δίκες του ν. 3869/2010, ως δίκες εκούσιας δικαιοδοσίας (βλ. ΚΠολΔ 744), ο δικαστής δεν περιορίζεται από το αίτημα περί δικαστικής ρύθμισης και το σχέδιο διευθέτησης οφειλών που προτείνει ο οφειλέτης και μπορεί να καθορίσει διαφορετικούς όρους ρύθμισης, είτε αυστηρότερους είτε ακόμη και επιεικέστερους⁷ για τον οφειλέτη από τους προτεινόμενους στην αίτησή του, προκειμένου να ρυθμιστεί η κατάσταση αυτού σύμφωνα με τον προστατευτικό σκοπό του νόμου.

Για τις προβλέψεις του νόμου σχετικά με τη δικαστική ρύθμιση των οφειλών του αιτούντος βάσει των άρθρων 8 και 9 αυτού βλ. κατωτέρω στο κεφάλαιο Ζ ΙΙΙ.

Αντίστοιχα, στις εισηγήσεις επί αιτήσεων για απαλλαγή του οφειλέτη από τα χρέη του κατά τη διαδικασία της «ταχείας διευθέτησης μικροοφειλών» (άρθρο 5α του ν. 3869/2010) πρέπει να ελέγχεται, στο βαθμό που η Υπηρεσία διαθέτει σχετικά στοιχεία, η συνδρομή των ειδικών προϋποθέσεων της παραγράφου 1 του άρθρου αυτού.

Ε. ΕΝΝΟΜΕΣ ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ ΚΑΤΑΘΕΣΗΣ ΤΗΣ ΑΙΤΗΣΗΣ

Πριν από την παράθεση των έννομων συνεπειών για τις βεβαιωμένες στη Φορολογική Διοίκηση απαιτήσεις, πρέπει να γίνουν οι εξής επισημάνσεις:

⁷ Βλ. ενδεικτικά ΕιρΝίκαιας 39/2012 ΝοΒ 2012 σελ. 1444, ΕιρΑλεξανδρούπολης 13/2014

Πρώτον, επισημαίνεται ότι **αφετηρία για την επέλευση των συνεπειών που παρατίθενται στη συνέχεια είναι η ολοκλήρωση κατάθεσης της αίτησης του οφειλέτη στο Ειρηνοδικείο**, η οποία λαμβάνει χώρα, όταν διαπιστώνεται, κατόπιν σχετικού ελέγχου και τυχόν προσκόμισης από τον αιτούντα συμπληρωματικών στοιχείων εντός της προβλεπόμενης προθεσμίας, ότι η κατατεθείσα αίτηση και τα προσκομισθέντα έγγραφα και δικαιολογητικά πληρούν τις προϋποθέσεις των παραγράφων 1 και 2 του άρθρου 4 του ν. 3869/2010 και ότι έχουν καταβληθεί τα απαραίτητα για τη συζήτηση της αίτησης τέλη (βλ. και ανωτέρω υπό Α ΙΙ 3).

Με την ολοκλήρωση της κατάθεσης της αίτησης προσδιορίζονται: **α) η ημερομηνία επικύρωσης του προδικαστικού συμβιβασμού ή συζήτησης αιτήματος προσωρινής διαταγής** (σε περίπτωση μη επέλευσης ή μη επικύρωσης προδικαστικού συμβιβασμού) και **β) η δικάσιμος για τη συζήτηση της αίτησης**.

Σε περίπτωση που ακολουθείται η εξαιρετική διαδικασία της «ταχείας διευθέτησης μικροοφειλών» κατ' άρθρο 5α του ν. 3869/2010, με την ολοκλήρωση κατάθεσης της αίτησης προσδιορίζεται μόνο δικάσιμος για τη συζήτηση αυτής, καθώς στην περίπτωση αυτή δεν μεσολαβεί κατά το νόμο στάδιο συμβιβασμού ή συζήτησης προσωρινής διαταγής.

Οι ημερομηνίες επικύρωσης προδικαστικού συμβιβασμού ή συζήτησης αιτήματος προσωρινής διαταγής και συζήτησης της αίτησης προσδιορίζονται με πράξη του Ειρηνοδίκη επί του σώματος του δικογράφου της αίτησης.

Δεύτερον, πρέπει να επισημανθεί ότι **οι κάτωθι συνέπειες επέρχονται εκ του νόμου μόνο για τις οφειλές τη ρύθμιση των οποίων αιτείται ο οφειλέτης**. Επομένως, **για τον εντοπισμό των οφειλών ως προς τις οποίες επέρχονται οι έννομες συνέπειες, κρίσιμο είναι το σχέδιο διευθέτησης οφειλών που περιέχεται στην αίτηση του οφειλέτη** και όχι το πληροφοριακό τμήμα της αίτησης, στο οποίο, όπως προαναφέρθηκε (ανωτέρω υπό Α ΙΙ 1), πρέπει να περιγράφεται το σύνολο των οφειλών του αιτούντος, συμπεριλαμβανομένων δηλαδή τόσο τυχόν εξαιρούμενων από το πεδίο εφαρμογής του νόμου οφειλών όσο και δυνητικά υπαγόμενων οφειλών, τις οποίες ο αιτών τυχόν επέλεξε να μην εντάξει στη διαδικασία του ν. 3869/2010. Σε περίπτωση που και στο σχέδιο διευθέτησης οφειλών της αίτησης έχουν συμπεριληφθεί εξαιρετές οφειλές, οι τελευταίες αντιμετωπίζονται ενιαία με τις υπόλοιπες οφειλές τη ρύθμιση των οποίων αιτείται ο οφειλέτης, μέχρι να αποφασίσει την εξαίρεσή τους το δικαστήριο αρχικά με την προσωρινή διαταγή και, στη συνέχεια, με την οριστική δικαστική απόφαση.

Στα επόμενα στάδια της διαδικασίας, για τον εντοπισμό των οφειλών που εντάσσονται σε αυτή απαιτείται ιδιαίτερη προσοχή, καθώς, όπως προαναφέρθηκε, **είναι δυνατό να εξαιρεθούν από το δικαστήριο ακόμα και στο πρώιμο στάδιο της προσωρινής διαταγής οφειλές οι οποίες είχαν ενταχθεί στο σχέδιο διευθέτησης οφειλών της αίτησης ή, αντίστροφα, να υπαχθούν στη δικαστική ρύθμιση οφειλές που δεν είχαν περιληφθεί στην αίτηση** (βλ. τελευταίο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου 1 σε συνδυασμό με το τρίτο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου 8).

Κατόπιν των ανωτέρω επισημάνσεων, παρατίθενται στη συνέχεια οι έννομες συνέπειες που επέρχονται από την ολοκλήρωση κατάθεσης της αίτησης στο Ειρηνοδικείο:

I. 1. Απαγορεύεται η λήψη καταδιωκτικών μέτρων κατά του οφειλέτη όσον αφορά τις απαιτήσεις των πιστωτών που έχουν περιληφθεί στην αίτηση και η μεταβολή της πραγματικής και νομικής κατάστασης της περιουσίας του αιτούντος (βλ. άρθρο 4 παρ. 5 του νόμου).

Στην απαγόρευση εμπίπτουν όλα τα μέτρα αναγκαστικής είσπραξης (κατάσχεση κινητών ή ακινήτων, κατάσχεση απαιτήσεων εις χείρας τρίτου, έκδοση προγράμματος πλειστηριασμού κ.λπ.). Επίσης, είναι ορθότερο η Φορολογική Διοίκηση να απέχει και από την εγγραφή υποθήκης, παρά το γεγονός ότι δεν πρόκειται για μέτρο αναγκαστικής είσπραξης, καθώς από σημαντικό τμήμα της νομολογίας επί υποθέσεων του ν. 3869/2010 έχει κριθεί ότι στην απαγόρευση εμπίπτει και η εγγραφή προσημειώσεων υποθήκης από ιδιώτες πιστωτές⁸. Η λύση αυτή συνάδει και με την αντίστοιχη απαγόρευση που επιβάλλει ο νόμος στον οφειλέτη, δηλαδή την απαγόρευση μεταβολής της πραγματικής και νομικής κατάστασης της περιουσίας του.

Σε περίπτωση που η Φορολογική Διοίκηση έχει λάβει μέτρα σε βάρος του οφειλέτη κατά το χρονικό διάστημα από την ολοκλήρωση κατάθεσης της αίτησης έως την επίδοση αυτής, δηλαδή κατά το χρονικό διάστημα που δεν είχε λάβει ακόμα γνώση της απαγόρευσης, οφείλει να τα άρει οίκοθεν, καθώς η λήψη αυτών έγινε κατά παράβαση του νόμου (σχετικές οι γνωμοδοτήσεις υπ' αριθ. 185/2014 - ΠΟΛ 1187/31-7-2014 και 191/2014 της Α' Τακτικής Ολομέλειας του Ν.Σ.Κ., που έχουν εγκριθεί αρμοδίως και αναφέρονται σε εκ του νόμου απαγόρευση λήψης μέτρων βάσει άλλων διατάξεων).

Επισημαίνεται, πάντως, ότι η απαγόρευση αφορά τη λήψη μέτρων μόνο κατά του οφειλέτη (αιτούντος) και όχι σε βάρος τυχόν άλλων προσώπων που ευθύνονται αλληλεγγύως με αυτόν για τις οφειλές που έχουν περιληφθεί στην αίτησή του.

Η απαγόρευση ισχύει μέχρι την ημέρα επικύρωσης προδικαστικού συμβιβασμού ή συζήτησης για έκδοση προσωρινής διαταγής κατά το άρθρο 5 του νόμου.

2. Από την εξέλιξη της διαδικασίας εξαρτάται η δυνατότητα λήψης μέτρων για την είσπραξη των οφειλών του αιτούντος και η έκταση αυτής. Ακολουθεί παράθεση περιπτώσεων:

- **Σε περίπτωση που επέλθει «προδικαστικός συμβιβασμός» και επικυρωθεί δικαστικά από τον Ειρηνοδίκη** κατά το άρθρο 5 του νόμου, σε συνδυασμό με τις διατάξεις του άρθρου 7 παρ. 2 & 3 αυτού, η αίτηση ανακαλείται αυτοδικαίως (βλ. τελευταίο εδάφιο της παραγράφου 1 του άρθρου 5 του νόμου) και το Δημόσιο, όπως και οι υπόλοιποι πιστωτές που έχουν ενταχθεί στη διαδικασία, δεσμεύονται από το συμβιβασμό ως προς τη ρύθμιση των απαιτήσεών τους. Η πράξη ή η απόφαση του Ειρηνοδίκη με την οποία επικυρώνεται ο συμβιβασμός (σε περίπτωση ομόφωνης συναίνεσης ή συνδρομής των προϋποθέσεων του άρθρου 7 παρ. 2, αντίστοιχα) αποτελεί εκτελεστό τίτλο κατ' άρθρο 904 ΚΠολΔ. Επομένως, όσο ισχύει ο συμβιβασμός, υφίσταται δυνατότητα λήψης αναγκαστικών μέτρων είσπραξης για τις οφειλές που έχουν ενταχθεί στο συμβιβασμό, μόνο σε περίπτωση μη συμμόρφωσης του οφειλέτη προς τις υποχρεώσεις του εκ του συμβιβασμού και μόνο για το τμήμα των απαιτήσεων που, βάσει του

⁸ Βλ. ενδεικτικά ΜΠρΘεσ 15240/2011, ΜΠρΠατρ 3054/2010, ΜΠρΗρακλ 3440/2010, ΕιρΚορινθ 165/2013, Ειρ Σικυώνος 237/2013

συμβιβασμού, είναι καταβλητέο (ληξιπρόθεσμο). Τα ανωτέρω ισχύουν και σε περίπτωση που επιτευχθεί συμβιβαστική επίλυση της διαφοράς (δικαστικός συμβιβασμός) κατ' άρθρο 7 παρ. 9 του ν. 3869/2010 σε μεταγενέστερο στάδιο της διαδικασίας και έως τη δικάσιμο της κύριας αίτησης για δικαστική ρύθμιση χρεών.

- Σε περίπτωση αποτυχίας της απόπειρας προδικαστικού συμβιβασμού και έκδοσης προσωρινής διαταγής από τον Ειρηνοδίκη (βλ. άρθρο 5 παρ. 2 του νόμου), η δυνατότητα ή μη λήψης αναγκαστικών και διασφαλιστικών μέτρων καθώς και η έκταση της τυχόν διαταχθείσας αναστολής λήψης αυτών (δηλαδή τα μέτρα και οι οφειλές που καταλαμβάνει η προσωρινή διαταγή), κατά τη διάρκεια ισχύος της προσωρινής διαταγής, εξαρτώνται από το περιεχόμενο αυτής. Επισημαίνεται το ενδεχόμενο ανάκλησης της προσωρινής διαταγής (βλ. κατωτέρω στα κεφάλαια Ζ II και Η I), οπότε παύει να ισχύει αυτή.
- Σύμφωνα με το άρθρο 6 παρ. 1 του ν. 3869/2010, σε περίπτωση που δεν έχει εκδοθεί προσωρινή διαταγή κατά το άρθρο 5 παρ. 2 αυτού, παρέχεται στον οφειλέτη ή σε οποιονδήποτε άλλο έχει έννομο συμφέρον, μετά την ημέρα επικύρωσης προδικαστικού συμβιβασμού ή συζήτησης για έκδοση προσωρινής διαταγής, να ζητήσει από το αρμόδιο δικαστήριο, που δικάζει κατά τη διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων, την αναστολή της εκτελεστικής διαδικασίας που έχει ξεκινήσει σε βάρος του οφειλέτη (βλ. άρθρο 6 παρ. 1). Η απόφαση ασφαλιστικών μέτρων με την οποία γίνεται δεκτό το εν λόγω αίτημα δεσμεύει, κατά το νόμο, «όλους τους πιστωτές που έχουν περιληφθεί στην αίτηση σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου 4 του παρόντος νόμου, ανεξαρτήτως εάν αυτοί έχουν εκκινήσει ή όχι διαδικασίες αναγκαστικής εκτέλεσης εις βάρος του οφειλέτη», επομένως και το Δημόσιο οφείλει να συμμορφωθεί στο διατακτικό αυτής.
- Σε περίπτωση οριστικής δικαστικής ρύθμισης των χρεών του αιτούντος κατά τα άρθρα 8 και 9 του ν. 3869/2010, για τη δυνατότητα αναγκαστικής εκτέλεσης βλ. κατωτέρω στο κεφάλαιο Η II 1.
- Σε περίπτωση απόρριψης από το δικαστήριο της κύριας αίτησης ή έκπτωσης του οφειλέτη από τη δικαστική ρύθμιση (κατ' άρθρα 11 ή 10 του νόμου) ή ανάκλησης της απόφασης αυτής με άλλο τρόπο ή ακύρωσής της κατόπιν άσκησης ενδίκου μέσου κ.ο.κ., μπορεί να επιδιωχθεί η αναγκαστική είσπραξη του συνόλου των βεβαιωμένων χρεών του οφειλέτη σε βάρος της περιουσίας αυτού.

3. Διαδικασία «ταχείας διευθέτησης μικροοφειλών»: Ειδικά στην περίπτωση που ακολουθείται η εξαιρετική διαδικασία της «ταχείας διευθέτησης μικροοφειλών» κατ' άρθρο 5α του ν. 3869/2010, οπότε δεν μεσολαβεί στάδιο συμβιβασμού ή συζήτησης προσωρινής διαταγής, η εκ του νόμου απαγόρευση λήψης καταδιωκτικών μέτρων ισχύει από την ολοκλήρωση κατάθεσης της αίτησης έως τη συζήτηση της εν λόγω αίτησης. Εφόσον γίνει δεκτή η αίτηση του οφειλέτη και χορηγηθεί σε αυτόν προσωρινή απαλλαγή από τα χρέη

που περιλαμβάνονται στην αίτησή του για χρονικό διάστημα 18 μηνών, από την έκδοση της δικαστικής απόφασης και για όσο χρόνο διαρκεί η προσωρινή απαλλαγή του οφειλέτη «*αναστέλλονται τα πάσης φύσεως ατομικά καταδιωκτικά μέτρα εναντίον του*» (βλ. παράγραφο 2 του άρθρου 5α του ν. 3869/2010). Η ανωτέρω προσωρινή απαλλαγή και, συνακόλουθα, η αναστολή μέτρων αίρεται σε περίπτωση κήρυξης του οφειλέτη έκπτωτου από το καθεστώς προσωρινής απαλλαγής, κατά τα ειδικότερα οριζόμενα στις παραγράφους 2 και 3 του άρθρου 5α του ν. 3869/2010.

4. Σε ό, τι αφορά την καταχώρηση της απαγόρευσης/αναστολής λήψης μέτρων είτε εκ του νόμου είτε λόγω έκδοσης σχετικής προσωρινής διαταγής ή απόφασης ασφαλιστικών μέτρων στο σύστημα taxis, η αρμόδια Υπηρεσία της Φορολογικής Διοίκησης παρακαλείται να απευθύνεται στη Διεύθυνση Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης και στη Διεύθυνση Παροχής Φορολογικών Υπηρεσιών της Γενικής Γραμματείας Δημοσίων Εσόδων προς παροχή οδηγιών. Σε περίπτωση που δεν καταστεί εφικτή η καταχώρηση στο σύστημα taxis, απαιτείται να καταχωρηθεί με επιμέλεια στο τηρούμενο χειρόγραφο αρχείο.

II. Αναστέλλεται η παραγραφή των απαιτήσεων των πιστωτών που έχουν συμπεριληφθεί στην αίτηση (βλ. άρθρο 4 παρ. 6 του νόμου). Η αναστολή της παραγραφής ισχύει έως την έκδοση οριστικής απόφασης επί της αιτήσεως (κατ' άρθρα 8 και 9 του νόμου).

Περαιτέρω:

1. Σε περίπτωση αποδοχής της αίτησης και δικαστικής ρύθμισης των οφειλών με οριστική απόφαση κατά τα άρθρα 8 και 9 του νόμου, έχουν εφαρμογή οι διατάξεις περί αναστολής παραγραφής απαιτήσεων του Δημοσίου της περίπτωσης α και του δεύτερου εδαφίου της περίπτωσης β της παραγράφου 2 του άρθρου 87 του ν. 2362/1995 ή οι ομοίου περιεχομένου διατάξεις της περίπτωσης α και του δεύτερου εδαφίου της περίπτωσης β της παραγράφου 2 του άρθρου 137 του ν. 4270/2015, κατά περίπτωση, κατά τις οποίες: «2. Η παραγραφή αυτή αναστέλλεται επίσης: α. Για χρονικό διάστημα ίσο με το χρόνο για τον οποίο είχε χορηγηθεί στον υπόχρεο ή σε συνυπόχρεο, κατά την τελευταία διετία της παραγραφής, αναστολή πληρωμής του χρέους του ή διευκόλυνση τμηματικής καταβολής είτε με νόμο είτε με δικαστική απόφαση είτε με πράξη της αρμόδιας αρχής, που εκδίδεται ύστερα από αίτηση του υπόχρεου, ανεξάρτητα αν έχει συμμορφωθεί ή όχι εν όλω ή εν μέρει ο υπόχρεος.... β ..... Στις περιπτώσεις αυτές (α' και β'), η παραγραφή συνεχίζεται μετά τη λήξη της αναστολής της και σε καμία περίπτωση δεν συμπληρώνεται πριν περάσει ένα (1) έτος από τη λήξη είτε της αναστολής πληρωμής ή της παραβίασεως της υποχρέωσης τμηματικής καταβολής, είτε της αναστολής λήψης των αναγκαστικών μέτρων αντίστοιχα».

2. Οι αμέσως ανωτέρω διατάξεις της περίπτωσης α και του δεύτερου εδαφίου της περίπτωσης β της παραγράφου 2 του άρθρου 87 του ν. 2362/1995 ή της περίπτωσης α και του δεύτερου εδαφίου της περίπτωσης β της παραγράφου 2 του άρθρου 137 του ν. 4270/2015 έχουν εφαρμογή και σε περίπτωση που η διαδικασία ολοκληρωθεί νωρίτερα, δηλαδή πριν από τη συζήτηση της κύριας αίτησης, με την επικύρωση δικαστικού

συμβιβασμού είτε κατά την «ημέρα της επικύρωσης» («προδικαστικός συμβιβασμός» κατ' άρθρο 5 του νόμου) είτε σε μεταγενέστερο στάδιο έως την ημέρα συζήτησης της κύριας αίτησης (βλ. άρθρο 7 του νόμου). Στην περίπτωση αυτή, με την επικύρωση του συμβιβασμού λήγει μεν η αναστολή παραγραφής που προβλέπει η παράγραφος 6 του άρθρου 4 του ν. 3869/2010, καθώς επέρχεται εκ του νόμου ανάκληση της αίτησης, συντρέχει όμως ο λόγος αναστολής που προβλέπεται στις ανωτέρω διατάξεις του ν. 2362/1995 και 4270/2015, κατά περίπτωση.

3. Στην ειδική περίπτωση της διαδικασίας «ταχείας διευθέτησης μικροοφειλών» κατ' άρθρο 5α του ν. 3869/2010, η αναστολή παραγραφής συνεχίζεται καθ' όσο διάστημα προβλέπεται εκ του νόμου αναστολή καταδιωκτικών μέτρων, δηλαδή κατά το διάστημα της προσωρινής απαλλαγής του οφειλέτη (βλ. ανωτέρω υπό i), δυνάμει της περίπτωσης β της παραγράφου 2 του άρθρου 87 του ν. 2362/1995 ή της ομοίου περιεχομένου διάταξης της περίπτωσης β της παραγράφου 2 του άρθρου 137 του ν. 4270/2015, κατά περίπτωση, κατά τις οποίες: «(Η παραγραφή αυτή αναστέλλεται επίσης) ... β. Για χρονικό διάστημα ίσο με το χρόνο κατά τον οποίο έχει εμποδιστεί το Δημόσιο να επιδιώξει την είσπραξη του χρέους με αναγκαστικά μέτρα, λόγω αναστολής εκτέλεσης που έχει χορηγηθεί με διάταξη νόμου. Στις περιπτώσεις αυτές (α' και β'), η παραγραφή συνεχίζεται μετά τη λήξη της αναστολής της και σε καμία περίπτωση δεν συμπληρώνεται πριν περάσει ένα (1) έτος από τη λήξη είτε της αναστολής πληρωμής ή της παραβίασεως της υποχρέωσης τμηματικής καταβολής, είτε της αναστολής λήψης των αναγκαστικών μέτρων αντίστοιχα».

4. Σε ό, τι αφορά την καταχώρηση της αναστολής παραγραφής στο σύστημα taxis, η αρμόδια Υπηρεσία της Φορολογικής Διοίκησης παρακαλείται να απευθύνεται στη Διεύθυνση Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης και στη Διεύθυνση Παροχής Φορολογικών Υπηρεσιών της Γενικής Γραμματείας Δημοσίων Εσόδων προς παροχή οδηγιών. Σε περίπτωση που δεν καταστεί εφικτή η καταχώρηση στο σύστημα taxis, απαιτείται να καταχωρηθεί με επιμέλεια στο τηρούμενο χειρόγραφο αρχείο.

III. Επέρχεται η απώλεια («λύση» σύμφωνα με τη γραμματική διατύπωση του νόμου) της ρύθμισης ή διευκόλυνσης τμηματικής καταβολής στην οποία τυχόν έχουν υπαχθεί οφειλές που περιλαμβάνονται στην αίτηση. Επισημαίνεται και στο σημείο αυτό, όπως και στο κεφάλαιο Α, ότι τυχόν ρυθμισμένες οφειλές δύνανται, κατ' επιλογήν του οφειλέτη, να υπαχθούν στο πεδίο εφαρμογής του ν. 3869/2010. Σε περίπτωση που στη ρύθμιση ή διευκόλυνση τμηματικής καταβολής η οποία ίσχυε κατά το χρόνο ολοκλήρωσης κατάθεσης της αίτησης του ν. 3869/2010 έχουν υπαχθεί όχι μόνο οφειλές που περιλαμβάνονται στην εν λόγω αίτηση, δηλαδή οφειλές για τις οποίες ζητείται ρύθμιση βάσει του ν. 3869/2010, αλλά και οφειλές που δεν περιλαμβάνονται σε αυτήν, δηλαδή οφειλές τις οποίες ο αιτών εξαιρεί από το σχέδιο διευθέτησης των οφειλών, επέρχεται μερική απώλεια της ρύθμισης, δηλαδή απώλεια μόνο ως προς τις πρώτες από τις ανωτέρω οφειλές.

IV. Δημιουργείται εκ του νόμου υποχρέωση του οφειλέτη να προβαίνει συμμέτρως σε μηνιαίες καταβολές προς τους πιστωτές του σύμφωνα με τα οριζόμενα «στο εδάφιο γ' της παραγράφου 3 του άρθρου 5 του παρόντος νόμου». Η εν λόγω υποχρέωση προκύπτει εκ του νόμου (άρθρο 4 παρ. 6 περ. α) και αφορά το σύντομο χρονικό διάστημα που μεσολαβεί από την ολοκλήρωση κατάθεσης της αίτησης έως την ημέρα επικύρωσης προδικαστικού συμβιβασμού ή συζήτησης για έκδοση προσωρινής διαταγής.

Ο νόμος δεν συνδέει ρητά την παράβαση αυτής της υποχρέωσης με το παραδεκτό της αίτησης του οφειλέτη ή με κάποια άλλη αρνητική έννομη συνέπεια, χωρίς όμως και να αποκλείει τη δυνατότητα να προβληθεί από το Δημόσιο, ως πιστωτή, σχετικός ισχυρισμός για την αντίκρουση π.χ. αιτήματος του οφειλέτη για χορήγηση προσωρινής διαταγής, όταν η παράβαση της υποχρέωσης αυτής γίνεται καταχρηστικά.

Οι εν λόγω καταβολές απαιτείται κατά νόμο να γίνονται συμμέτρως και πιστώνονται σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις του Κ.Ε.Δ.Ε. και του ν. 4174/2013, όπως ισχύουν.

Τέλος, παρατηρείται ότι η εν λόγω υποχρέωση προφανώς δεν υφίσταται στη διαδικασία «ταχείας διευθέτησης μικροοφειλών» κατ' άρθρο 5α του ν. 3869/2010, παρά το γεγονός ότι στην παράγραφο 6 του άρθρου 4 δεν γίνεται κάποια διάκριση.

Πρέπει να επισημανθεί ότι τα στοιχεία που αφορούν τις ανωτέρω έννομες συνέπειες πρέπει να επικαιροποιούνται άμεσα όταν επέρχονται μεταβολές αυτών κατά την εξέλιξη της δικαστικής διαδικασίας (π.χ. ανάκληση προσωρινής διαταγής περί αναστολής καταδικωτικών μέτρων, απόρριψη αίτησης δικαστικής ρύθμισης χρεών κατ' άρθρο 8 του ν. 3869/2010, έκπτωση από το καθεστώς προσωρινής απαλλαγής κατ' άρθρο 5α του νόμου κ.λπ.)

ΣΤ. ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΑΠΟ ΤΗ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΤΗΣ ΔΙΚΑΣΤΙΚΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ

I. Η Φορολογική Διοίκηση οφείλει να παρακολουθεί την εξέλιξη της δικαστικής διαδικασίας για την υπαγωγή οφειλετών στις διατάξεις του ν. 3869/2010 και να ενημερώνει άμεσα το σύστημα taxis, όπου αυτό είναι εφικτό, ή το χειρόγραφο αρχείο που τηρεί για τις μεταβολές που επέρχονται στο πλαίσιο αυτής, προκειμένου να εξασφαλίζεται η ορθή και σύννομη διαχείριση των χρεών των ανωτέρω οφειλετών (βλ. ανωτέρω στο κεφάλαιο Ε). Δεδομένου ότι από την επίδοση της αίτησης στο Δημόσιο ή, σε κάθε περίπτωση, από την αποστολή στο Ν.Σ.Κ. της εισήγησης της Φορολογικής Διοίκησης για τη δικαστική εκπροσώπηση του Δημοσίου, η υπόθεση χρεώνεται σε ορισμένο δικαστικό αντιπρόσωπο, μέλος του Ν.Σ.Κ. ή δικηγόρο του Δημοσίου (στις περιπτώσεις που δεν υφίσταται αρμόδιο Δικαστικό Γραφείο), **η αρμόδια Υπηρεσία της Φορολογικής Διοίκησης πρέπει να επικοινωνεί τακτικά με το δικαστικό αντιπρόσωπο του Δημοσίου, προκειμένου να ενημερώνεται για την πορεία της δικαστικής διαδικασίας.** Τυχόν κοινοποιήσεις δικαστικών αποφάσεων (π.χ. απόφασης ρύθμισης και διορισμού εκκαθαριστή κατ' άρθρα 8 και 9, απόφασης απαλλαγής από το υπόλοιπο χρεών κατ' άρθρο 11, απόφασης προσωρινής απαλλαγής κατ' άρθρο 5α, απόφασης έκπτωσης από τη ρύθμιση ή την απαλλαγή κατ' άρθρα 11 ή 10 κ.λπ.),

δικαστικών πράξεων (π.χ. επικυρωμένου σχεδίου συμβιβασμού, προσωρινής διαταγής), άλλων πράξεων (π.χ. διακήρυξη δημόσιου πλειοδοτικού διαγωνισμού του εκκαθαριστή για την εκποίηση ακινήτου του οφειλέτη) ή αιτήσεων του οφειλέτη ή τρίτων πιστωτών (π.χ. αίτηση ανάκλησης, αίτηση τροποποίησης ύψους δόσεων κ.λπ.), που γίνονται στην Κεντρική Υπηρεσία του Ν.Σ.Κ., διαβιβάζονται στην αρμόδια Υπηρεσία της Φορολογικής Διοίκησης, η οποία αποστέλλει αντίγραφα αυτών σε συναρμόδιες Υπηρεσίες που τυχόν δεν έχουν ενημερωθεί (βλ. ανωτέρω στο κεφάλαιο Γ).

II. Επισημαίνεται ότι στον ν. 3869/2010 προβλέπεται γενική δημοσιότητα της εν λόγω διαδικασίας. Συγκεκριμένα, σύμφωνα με το άρθρο 13 του ν. 3869/2010, στη Γραμματεία κάθε Ειρηνοδικείου τηρείται αλφαβητικό αρχείο των προσώπων που έχουν υποβάλει αίτηση διευθέτησης των οφειλών τους κατά τις διατάξεις του ν. 3869/2010, στο οποίο εγγράφονται τα ονόματα των αιτούντων, η πορεία των αιτήσεων τους και οι αποφάσεις που εκδίδονται, ενώ στο Ειρηνοδικείο Αθηνών τηρείται Γενικό Αρχείο, στο οποίο καταχωρούνται τα ανωτέρω στοιχεία για ολόκληρη τη χώρα. Τα στοιχεία αυτά τηρούνται σύμφωνα με τα ειδικότερα οριζόμενα στο ανωτέρω άρθρο.

III. Το Δημόσιο δύναται να ασκεί ένδικα μέσα κατά των δικαστικών αποφάσεων που εκδίδονται στο πλαίσιο της διαδικασίας του ν. 3869/2010 και ιδίως κατά των αποφάσεων περί υπαγωγής του οφειλέτη σε δικαστική ρύθμιση κατά τα άρθρα 8 και 9 του νόμου ή των αποφάσεων με τις οποίες επικυρώνεται «προδικαστικός» ή δικαστικός συμβιβασμός κατά τα άρθρα 5 και 7 αυτού, αντίστοιχα. Σύμφωνα με το άρθρο 14 του νόμου οι εν λόγω αποφάσεις υπόκεινται σε έφεση και σε αναίρεση κατά το άρθρο 560 του ΚΠολΔ. Ειδικά στην περίπτωση που η αίτηση του οφειλέτη, επί της οποίας εκδόθηκε η απόφαση, δεν επιδόθηκε στο Δημόσιο, με αποτέλεσμα το τελευταίο να μην καταστεί διάδικος, υφίσταται η δυνατότητα άσκησης τριτανακοπής, όπως υποστηρίζεται στη θεωρία, παρά την έλλειψη σχετικής ρητής πρόβλεψης στο νόμο. Για την άσκηση ενδίκου μέσου απαιτείται η διατύπωση σχετικής εισήγησης από τον Προϊστάμενο της αρμόδιας για την επιδίωξη της είσπραξης Υπηρεσίας της Φορολογικής Διοίκησης προς το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους, το οποίο εντοπίζει τυχόν παραβάσεις κανόνων ουσιαστικού ή δικονομικού δικαίου στην προσβαλλόμενη απόφαση.

Z. ΡΥΘΜΙΣΗ ΟΦΕΙΛΩΝ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ ΤΟΥ Ν. 3869/2010

I. Ρύθμιση βάσει επικυρωμένου δικαστικού συμβιβασμού

Όπως έχει ήδη αναφερθεί ανωτέρω στο κεφάλαιο Ε, σε περίπτωση που είτε κατά την «ημέρα επικύρωσης», δηλαδή την ημέρα επικύρωσης προδικαστικού συμβιβασμού ή συζήτησης για έκδοση προσωρινής διαταγής, είτε αργότερα, έως τη συζήτηση της κύριας αίτησης σε οποιοδήποτε στάδιο της διαδικασίας, επιτευχθεί συμβιβασμός και επικυρωθεί δικαστικά, κατά τα άρθρα 5 ή 7 του ν. 3869/2010, αντίστοιχα, η αίτηση ανακαλείται αυτοδικαίως και το Δημόσιο, όπως και οι υπόλοιποι πιστωτές που έχουν ενταχθεί στη διαδικασία, δεσμεύονται από το συμβιβασμό ως προς τη ρύθμιση των απαιτήσεών τους. Δεδομένου ότι η απόφαση του Ειρηνοδίκη με την οποία επικυρώνεται ο συμβιβασμός

αποτελεί εκτελεστό τίτλο κατ' άρθρο 904 ΚΠολΔ, σε περίπτωση μη συμμόρφωσης του οφειλέτη προς τις υποχρεώσεις του εκ του συμβιβασμού, η Φορολογική Διοίκηση μπορεί να λάβει μέτρα για την αναγκαστική είσπραξη του ποσού που, βάσει του συμβιβασμού, έχει καταστεί ληξιπρόθεσμο. Επίσης, σε περίπτωση μη εκπλήρωσης από τον οφειλέτη των υποχρεώσεών του, μπορεί να επιδιωχθεί και η αποδέσμευση από το συμβιβασμό με την άσκηση αίτησης ανάκλησης της δικαστικής απόφασης, με την οποία επικυρώθηκε, κατά τις γενικές διατάξεις του άρθρου 758 του ΚΠολΔ ή με άσκηση τυχόν δικαιώματος μονομερούς αποδέσμευσης, εφόσον το τελευταίο προβλέπεται ρητά στο συμβιβασμό. Σε περίπτωση αποδέσμευσης από το συμβιβασμό, κατά τα ανωτέρω, η Φορολογική Διοίκηση μπορεί να επιδιώξει την αναγκαστική είσπραξη του συνόλου των βεβαιωμένων χρεών του οφειλέτη σε βάρος της περιουσίας αυτού. Παράλληλα, με την ανατροπή του δικαστικού συμβιβασμού αίρεται ο λόγος ανάκλησης της αίτησης του άρθρου 4 του ν. 3869/2010, αναβιώνει η εκκρεμοδικία και ο οφειλέτης μπορεί να επισπεύσει τη συζήτηση της αίτησης κατά το άρθρο 230 ΚΠολΔ.

II. Ρύθμιση βάσει προσωρινής διαταγής

Στο άρθρο 5 παρ. 3 του ν. 3869/2010 προβλέπονται κριτήρια και κατώτατα όρια, κατ' εφαρμογή των οποίων ο Ειρηνοδίκης καθορίζει το ποσό μηνιαίων δόσεων που πρέπει να καταβάλλει ο οφειλέτης στους πιστωτές κατά τη διάρκεια ισχύος της διαταγής, με εξαίρεση τις περιπτώσεις που πιθανολογείται ότι συντρέχουν εξαιρετικές περιστάσεις, όπως χρόνια ανεργία, σοβαρά προβλήματα υγείας, ανεπαρκές εισόδημα για την κάλυψη στοιχειωδών αναγκών κ.λπ., σύμφωνα με το άρθρο 8 παρ. 5 του νόμου, οπότε είναι δυνατός ο προσδιορισμός χαμηλότερων ή μηδενικών δόσεων.

Το ποσό αυτό καταβάλλεται, σύμφωνα με το νόμο, **συμμέτρως** στους πιστωτές. Οι καταβολές πιστώνονται σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις του Κ.Ε.Δ.Ε. και του ν. 4174/2013 στις οφειλές του αιτούντος που έχουν ενταχθεί στη διαδικασία. Η καταβολή είναι σύμμετρη, όταν το ποσό που καταβάλλεται σε κάθε πιστωτή είναι ανάλογο με το ύψος της απαίτησής του, δηλαδή αντιστοιχεί στην αναλογία της κάθε οφειλής επί του συνόλου των οφειλών, χωρίς να λαμβάνεται υπόψη οποιοδήποτε προνόμιο και εμπράγματα εξασφάλιση κάποιου πιστωτή. Επομένως, στη συνηθέστερη περίπτωση που με την προσωρινή διαταγή καθορίζεται μόνο το συνολικό ποσό (δηλαδή ως προς το σύνολο των πιστωτών) μηνιαίων καταβολών, πρέπει να γίνει επιμερισμός αυτού με βάση την αναλογία των οφειλών προς το Δημόσιο επί του συνόλου των οφειλών, ώστε να καθορισθεί το ποσό μηνιαίων καταβολών στη Φορολογική Διοίκηση. Η ισχύς της προσωρινής διαταγής διαρκεί, σύμφωνα με το νόμο (βλ. προτελευταίο εδάφιο της παρ. 2 του άρθρου 5), το αργότερο έως τη συζήτηση της κύριας αίτησης, οπότε ο Ειρηνοδίκης αποφασίζει για τη συνέχιση ισχύος της και τους όρους αυτής.

Πέραν της περίπτωσης που η ανάκληση της προσωρινής διαταγής ζητείται λόγω μη συμμόρφωσης του οφειλέτη στην υποχρέωσή του για μηνιαίες καταβολές, οπότε εφαρμόζονται οι ειδικές διατάξεις της παραγράφου 4 του άρθρου 5 (βλ. κατωτέρω κεφάλαιο Η), ανάκληση ή μεταρρύθμιση της προσωρινής διαταγής από πιστωτή, επομένως και από το Δημόσιο, μπορεί να ζητηθεί κατά το άρθρο 781 του ΚΠολΔ (σε συνδυασμό με το 758 ΚΠολΔ) και σε κάθε περίπτωση που αυτό δικαιολογείται όχι μόνο από νέα πραγματικά περιστατικά αλλά και από δεδομένα που συνέτρεχαν μεν κατά την

έκδοση της προσωρινής διαταγής, αλλά δεν ελήφθησαν υπόψη από τον Ειρηνοδίκη. Επομένως, εφόσον υφίστανται βάσιμοι ισχυρισμοί για την απόρριψη της προσωρινής διαταγής (π.χ. εμπορική ιδιότητα του οφειλέτη) ή την εξαίρεση οφειλών από αυτή ή τη μεταβολή του ύψους των δόσεων (π.χ. σημαντικές ανακρίβειες ως προς την περιγραφή της περιουσιακής ή εισοδηματικής κατάστασης) που δεν είχαν προβληθεί από το Δημόσιο κατά τη συζήτηση της προσωρινής διαταγής, μπορεί να γίνει επίκληση αυτών για την ανάκληση, εν όλω ή εν μέρει, ή τη μεταρρύθμιση της προσωρινής διαταγής, αντίστοιχα.

Σε κάθε περίπτωση, για τυχόν άσκηση αίτησης ανάκλησης ή μεταρρύθμισης προσωρινής διαταγής από το Δημόσιο, απαιτείται σχετική εισήγηση του Προϊσταμένου της αρμόδιας για την επιδίωξη της είσπραξης Υπηρεσίας της Φορολογικής Διοίκησης προς το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους.

III. Ρύθμιση βάσει οριστικής δικαστικής απόφασης

1. Όπως προκύπτει από τις διατάξεις του άρθρου 8 παρ. 2 & 5 του ν. 3869/2010, με την οριστική δικαστική απόφαση που κάνει δεκτή, εν όλω ή εν μέρει, την κύρια αίτηση του οφειλέτη, **διατάσσεται η καταβολή στους πιστωτές, για χρονικό διάστημα τριών ετών, μηνιαίων δόσεων**, για τον προσδιορισμό του ύψους των οποίων λαμβάνεται υπόψη από τον Ειρηνοδίκη η ανάγκη κάλυψης των ευλόγων δαπανών διαβίωσης του οφειλέτη και των προστατευόμενων μελών της οικογένειάς του, σύμφωνα με τα ειδικότερα οριζόμενα στην παράγραφο 2 του άρθρου 8. Οι καταβολές πιστώνονται σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις του Κ.Ε.Δ.Ε. και του ν. 4174/2013 στις οφειλές του αιτούντος που έχουν ενταχθεί στη διαδικασία. Οι εν λόγω καταβολές γίνονται **συμμέτρως** προς τους πιστωτές, με την έννοια που αναπτύχθηκε ανωτέρω (ενότητα II). Επισημαίνεται ότι **στο συνολικό χρονικό διάστημα των τριών ετών συνυπολογίζονται κατά νόμο (άρθρο 5 παρ. 3) και οι καταβολές που έχουν γίνει από τον οφειλέτη από την κατάθεση της αίτησης έως την έκδοση της οριστικής απόφασης**. Όπως σημειώθηκε και για τις καταβολές κατά τη διάρκεια ισχύος της προσωρινής διαταγής, σε περίπτωση που συντρέχουν εξαιρετικές συνθήκες, όπως χρόνια ανεργία, σοβαρά προβλήματα υγείας, ανεπαρκές εισόδημα για την κάλυψη στοιχειωδών αναγκών του οφειλέτη ή άλλοι λόγοι ανάλογης βαρύτητας, προσδιορίζονται πολύ χαμηλές ή ακόμα και μηδενικές καταβολές (βλ. άρθρο 8 παρ. 5). Στις περιπτώσεις αυτές με τη δικαστική απόφαση μπορεί να ορίζεται νέα δικάσιμος για τον επαναπροσδιορισμό του ύψους των δόσεων.

Σημειώνεται ότι, σύμφωνα με την παράγραφο 4 του άρθρου 8 του νόμου, **το ύψος των μηνιαίων καταβολών που ορίστηκαν με την απόφαση μπορεί να τροποποιηθεί με μεταγενέστερη απόφαση**, κατόπιν αιτήσεως του οφειλέτη ή πιστωτή, που επιδίδεται στους υπόλοιπους διαδίκους μέσα σε ένα μήνα από την κατάθεσή της, εφόσον η τροποποίηση «δικαιολογείται από μεταγενέστερα γεγονότα ή μεταβολές της περιουσιακής κατάστασης και των εισοδημάτων του οφειλέτη».

Κατά τη διάρκεια της «περιόδου ρύθμισης» (δηλαδή των μηνιαίων καταβολών που διατάσσονται με την απόφαση) ο οφειλέτης έχει εκ του νόμου υποχρέωση να εργάζεται σε κατάλληλη εργασία ή να καταβάλλει εύλογη προσπάθεια για την εξεύρεση ανάλογης εργασίας καθώς και να γνωστοποιεί στη γραμματεία του δικαστηρίου κάθε μεταβολή κατοικίας, εργασίας ή εργοδότη καθώς και κάθε αξιόλογη βελτίωση των εισοδημάτων του ή

των περιουσιακών του στοιχείων, σύμφωνα με τα ειδικότερα οριζόμενα στην παράγραφο 3 του άρθρου 8.

Τέλος, σύμφωνα με το τέταρτο εδάφιο της παραγράφου 2 του άρθρου 8 του νόμου, σε περίπτωση που κατά τη διάρκεια της «περιόδου ρύθμισης» περιέλθουν στον οφειλέτη περιουσιακά στοιχεία αιτία θανάτου, ο οφειλέτης υποχρεούται να διαθέσει για την ικανοποίηση των πιστωτών το ήμισυ της αξίας αυτών.

2. Σύμφωνα με το άρθρο 9 του νόμου, σε περίπτωση που ο οφειλέτης κατά το χρόνο κατάθεσης της αίτησης έχει ρευστοποιήσιμη περιουσία (από την οποία εξαιρούνται τα ακατάσχετα κατά τον ΚΠολΔ), η εκποίηση της οποίας κρίνεται απαραίτητη για την ικανοποίηση των πιστωτών, με τη δικαστική απόφαση που κάνει δεκτή, εν όλω ή εν μέρει, την κύρια αίτηση του οφειλέτη, **ορίζεται εκκαθαριστής με βασικό έργο τη διαχείριση της περιουσίας του οφειλέτη και την εκποίηση (ή εκμετάλλευση) των περιουσιακών στοιχείων που ορίζονται σε αυτή και την ικανοποίηση των πιστωτών από το προϊόν της εκποίησης σύμφωνα με τις διατάξεις περί κατάταξης δανειστών του ΚΠολΔ, δηλαδή των άρθρων 974 επ. αυτού.**

Από την εκποίηση **εξαιρείται, με τη δικαστική απόφαση, το ακίνητο του οφειλέτη που χρησιμεύει ως κύρια κατοικία του, εφόσον έχει υποβληθεί σχετικό αίτημα από τον οφειλέτη και πληρούνται τα σχετικά κριτήρια του νόμου.**

Τα κριτήρια που τίθενται στο νόμο για την εν λόγω εξαίρεση προβλέπονται:

- **προκειμένου για διαδικασίες που αρχίζουν** (δηλαδή αιτήσεις υπαγωγής στον ν. 3869/2010 που κατατίθενται) **από 19/8/2015 έως και 31/12/2015, από το πρώτο εδάφιο της παραγράφου 2 του άρθρου 9 του ν. 3869/2010, όπως ίσχυε πριν από την τροποποίησή του με τον ν. 4336/2015-ΦΕΚ 94 Α΄/14-8-2015** (βλ. τη μεταβατική διάταξη του άρθρου 2 παρ. 6 της υποπαραγράφου Α4 του άρθρου 2 του ν. 4336/2015), δηλαδή εφόσον η αξία της κύριας κατοικίας *«δεν υπερβαίνει το προβλεπόμενο από τις ισχύουσες διατάξεις όριο αφορολόγητης απόκτησης πρώτης κατοικίας, προσαυξημένο κατά πενήντα τοις εκατό».*
- **προκειμένου για διαδικασίες που αρχίζουν, με την ανωτέρω έννοια, από 1/1/2016, από την παράγραφο 2 του άρθρου 9, όπως ισχύει μετά την τροποποίησή της με το άρθρο 14 του ν. 4346/2015-ΦΕΚ 152 Α΄/20-11-2015,** με την οποία μεταβλήθηκαν τα ανώτατα όρια ως προς την αξία της προστατευόμενης κύριας κατοικίας και εισήχθησαν επιπρόσθετες προϋποθέσεις για την εξαίρεση αυτής από την εκποίηση, αναφορικά αφενός με το οικογενειακό εισόδημα του οφειλέτη, αφετέρου με την ιδιότητα αυτού ως «συνεργάσιμου δανειολήπτη» βάσει του Κώδικα Δεοντολογίας Τραπεζών.

Σε περίπτωση που ο οφειλέτης κατοικεί ή διαμένει σε ξένο ακίνητο, στην προστασία του νόμου εμπίπτει, υπό τους ανωτέρω όρους και προϋποθέσεις, το μοναδικό ακίνητο του οφειλέτη που μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως κατοικία («δυναμική κατοικία»). Στο σημείο αυτό πρέπει να γίνει διάκριση μεταξύ των διαδικασιών με χρόνο έναρξης έως και 31/12/2015 και εκείνων που αρχίζουν από 1/1/2016. Στην πρώτη περίπτωση, για την προστασία της «δυναμικής κατοικίας» απαιτείται κατά νόμο ο σύζυγος του οφειλέτη να μην διαθέτει ακίνητο που μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως κατοικία, ενώ στη δεύτερη περίπτωση (με τη σχετική τροποποίηση που επέφερε ο ν. 4346/2015 στην παράγραφο 3 του άρθρου

9 του ν. 3869/2010), δεν απαιτείται πλέον η συνδρομή της ανωτέρω προϋπόθεσης, εφόσον όμως το μοναδικό ακίνητο του οφειλέτη μπορεί να χρησιμοποιηθεί όχι απλά ως κατοικία, αλλά ως κύρια κατοικία (η λέξη «κύρια» προστέθηκε με τον ν. 4346/2015).

Τέλος, σημειώνεται ότι στην προστασία της κύριας κατοικίας εμπίπτει όχι μόνο η πλήρης κυριότητα και το ιδανικό μερίδιο επ' αυτής (ποσοστό συγκυριότητας) αλλά και η ψιλή κυριότητα και η επικαρπία καθώς και τα ιδανικά μερίδια επ' αυτών (ποσοστά δικαιώματος).

3. i. Εφόσον με τη δικαστική απόφαση εξαιρείται από την εκποίηση η κύρια κατοικία του οφειλέτη, **διατάσσεται η έντοκη καταβολή στους πιστωτές ορισμένου ποσού εντός του χρονικού διαστήματος αποπληρωμής που καθορίζεται σε αυτή**, το οποίο, κατά νόμο δεν υπερβαίνει τα είκοσι έτη ή, σε ορισμένες περιπτώσεις, τα τριάντα πέντε έτη, σύμφωνα με τα ειδικότερα οριζόμενα στην παράγραφο 2 του άρθρου 9 του ν. 3869/2010. Το ύψος του καταβλητέου ποσού καθορίζεται από τον Ειρηνοδίκη βάσει των σχετικών κριτηρίων που τίθενται στο νόμο, για τα οποία πρέπει να ληφθεί υπόψη η διάκριση μεταξύ των διαδικασιών που αρχίζουν από 19/8/2015 έως και 31/12/2015 από τη μία πλευρά και εκείνων που αρχίζουν από 1/1/2016, από την άλλη, καθώς στην πρώτη περίπτωση ισχύει η παράγραφος 2 του άρθρου 9, όπως τροποποιήθηκε με τον ν. 4336/2015, ενώ στη δεύτερη περίπτωση η ανωτέρω παράγραφος, όπως τροποποιήθηκε με τον ν. 4346/2015.

Σημειώνεται ότι στη δεύτερη περίπτωση, δηλαδή στις διαδικασίες που αρχίζουν από 1/1/2016, κριτήρια κατά νόμο για τον καθορισμό του ύψους των καταβολών είναι η *«μέγιστη ικανότητα αποπληρωμής»* του οφειλέτη και το *«ποσό το οποίο θα ελάμβαναν οι πιστωτές σε περίπτωση αναγκαστικής εκτέλεσης»*, ώστε με τη ρύθμιση κατ' άρθρο 9 παρ. 2 του ν. 3869/2010 οι πιστωτές να μην περιέρχονται *«χωρίς τη συναίνεσή τους, σε χειρότερη οικονομική θέση από αυτήν στην οποία θα βρίσκονταν σε περίπτωση αναγκαστικής εκτέλεσης»*. Για τον προσδιορισμό των εν λόγω κριτηρίων εκδόθηκε, κατ' εξουσιοδότηση της παραγράφου 2 του άρθρου 9 του νόμου, η υπ' αριθ. 54/15.12.2015 Πράξη της Εκτελεστικής Επιτροπής της Τράπεζας της Ελλάδος (ΦΕΚ 2740 Β'16-12-2015) με θέμα *«Διαδικασία και κριτήρια προσδιορισμού της μέγιστης ικανότητας αποπληρωμής του οφειλέτη και του ποσού που θα ελάμβαναν οι πιστωτές σε περίπτωση αναγκαστικής εκτέλεσης στο πλαίσιο της διαδικασίας του άρθρου 9 παρ. 2 Ν. 3869/2010»*, η οποία έχει κοινοποιηθεί με το υπ' αριθ. 3 σχετικό έγγραφο της Υπηρεσίας μας.

Για τις διαδικασίες που αρχίζουν από 1/1/2016 ο νόμος (άρθρο 9 παρ. 2, όπως ισχύει μετά τον ν. 4346/2015) προβλέπει περαιτέρω, εφόσον συντρέχουν σωρευτικά οι οριζόμενες σε αυτόν προϋποθέσεις (βλ. τέταρτο εδάφιο της παρ. 2 του άρθρου 9), τη δυνατότητα μερικής κάλυψης από το Ελληνικό Δημόσιο του ποσού μηνιαίας καταβολής για την εξαίρεση της κύριας κατοικίας, κατόπιν σχετικής αίτησης του οφειλέτη. Για τον ειδικότερο καθορισμό της διαδικασίας, των κριτηρίων και του ύψους συμμετοχής του Δημοσίου στην αποπληρωμή των δόσεων για τη διάσωση της κύριας κατοικίας του οφειλέτη και των κριτηρίων προσδιορισμού της ελάχιστης συνεισφοράς του τελευταίου εκδόθηκε, κατ' εξουσιοδότηση της παραγράφου 2 του άρθρου 9 του νόμου, η υπ' αριθ. 130377/15.12.2015 Απόφαση των Υπουργών Οικονομίας, Ανάπτυξης & Τουρισμού και Οικονομικών (ΦΕΚ 2723 Β'16-12-2015) με θέμα *«Καθορισμός όρων και προϋποθέσεων για την εφαρμογή της παραγράφου 2 του άρθρου 9 του Ν. 3869/2010 (ΦΕΚ Α'130) όπως ισχύει»*.

Σημειώνεται ότι, σε κάθε περίπτωση, το ειδικό σχέδιο διευθέτησης οφειλών για την εξαίρεση της κύριας κατοικίας που περιέχεται στην αίτηση του οφειλέτη δεν είναι δεσμευτικό για το δικαστήριο, το οποίο μπορεί να ορίσει διαφορετικό πλαίσιο καταβολών.

ii. Αναφορικά με τον **τρόπο ικανοποίησης των απαιτήσεων των πιστωτών από τις καταβολές που διατάσσονται για την εξαίρεση της κύριας κατοικίας** του οφειλέτη από την εκποίηση, πρέπει να γίνει η ακόλουθη διάκριση:

- Στις **διαδικασίες που αρχίζουν από 19/8/2015 μέχρι και 31/12/2015**, οι καταβολές των δόσεων για την εξαίρεση της κύριας κατοικίας πρέπει κατά νόμο να γίνονται και στην περίπτωση αυτή (όπως και η καταβολή κατ' άρθρο 8 παρ. 2 του νόμου, που προβλέπεται για χρονικό διάστημα τριών ετών) **συμμέτρως** προς τους πιστωτές (βλ. τέταρτο εδάφιο της παραγράφου 2 του άρθρου 9 του ν. 3869/2010, όπως τροποποιήθηκε με τον ν. 4336/2015) ενώ
- στις **διαδικασίες που αρχίζουν από 1/1/2016**, οι ανωτέρω καταβολές πρέπει να γίνονται **«κατά αναλογική εφαρμογή των άρθρων 974 επ. ΚΠολΔ»**, δηλαδή σύμφωνα με τις διατάξεις περί κατάταξης δανειστών του ΚΠολΔ, (βλ. δέκατο πέμπτο εδάφιο της παραγράφου 2 του άρθρου 9 του ν. 3869/2010, όπως τροποποιήθηκε με τον ν. 4346/2015), όπως ισχύει και για τη διανομή του προϊόντος της εκποίησης περιουσιακών στοιχείων του οφειλέτη (βλ. ανωτέρω υπό 2).

4. Συνοψίζοντας τα ανωτέρω (υπ' αριθ. 1, 2 και 3), με την οριστική δικαστική απόφαση, με την οποία γίνεται δεκτή η κύρια αίτηση του οφειλέτη για δικαστική ρύθμιση των χρεών του κατά τον ν. 3869/2010:

- Διατάσσεται η **σύμμετρη καταβολή μηνιαίων δόσεων για χρονικό διάστημα τριών ετών**, στο οποίο συνυπολογίζονται και οι καταβολές που έχουν γίνει από τον οφειλέτη από την κατάθεση της αίτησης έως την έκδοση της οριστικής απόφασης, **με σκοπό την απαλλαγή του οφειλέτη μετά την τήρηση της ρύθμισης** ή ορίζονται μηδενικές καταβολές. Σε περίπτωση ορισμού μηδενικών ή μικρού ύψους καταβολών, με την ίδια απόφαση μπορεί να οριστεί νέα δικάσιμος για επαναπροσδιορισμό των μηνιαίων καταβολών (άρθρο 8 παρ. 2 & 5 του νόμου).
- **Ορίζεται εκκαθαριστής και καθορίζονται τα καθήκοντα αυτού** ως προς τη διαχείριση ή/και εκποίηση της περιουσίας του οφειλέτη (άρθρο 9 παρ. 1 του νόμου).
- **Διατάσσεται η εκποίηση ή εκμετάλλευση περιουσιακών στοιχείων του οφειλέτη** για την ικανοποίηση των πιστωτών. Σε περίπτωση διαταγής εκποίησης, ορίζεται και ο τρόπος της εκποίησης (άρθρο 9 παρ. 1 του νόμου).
- Εξαιρείται από την εκποίηση η κύρια κατοικία του οφειλέτη και διατάσσεται η **καταβολή δόσεων για χρονικό διάστημα έως είκοσι ετών, ή κατ' εξαίρεση, έως τριάντα πέντε ετών, για την προστασία αυτής** (άρθρο 9 παρ. 2 και 3 του νόμου).

Οι τρεις τελευταίες προβλέψεις του διατακτικού της απόφασης προϋποθέτουν, όπως ήδη αναφέρθηκε, την ύπαρξη περιουσιακών στοιχείων, των οποίων η εκποίηση είναι

απαραίτητη για την ικανοποίηση των πιστωτών και αίτημα για εξαίρεση της κύριας κατοικίας από αυτήν.

Επομένως, με την οριστική δικαστική απόφαση ανατίθεται στο διορισμένο εκκαθαριστή η διαχείριση των περιουσιακών στοιχείων του οφειλέτη που προσδιορίζονται σε αυτή και διατάσσεται η εκποίηση ή η εκμετάλλευσή τους με άλλο τρόπο. Παράλληλα, δυνάμει της ανωτέρω απόφασης δημιουργούνται **δύο ξεχωριστές «ρυθμίσεις» για τις βεβαιωμένες οφειλές στη Φορολογική Διοίκηση που έχουν ενταχθεί στη διαδικασία, μία κατ' άρθρο 8 παρ. 2 του ν. 3869/2010 και μία κατ' άρθρο 9 παρ. 2 του ίδιου νόμου**, οι οποίες μπορεί να συντρέχουν χρονικά, ανάλογα με το διατακτικό της απόφασης. Ακολούθως, λόγω της δεσμευτικής ισχύος της ανωτέρω απόφασης, οι απαιτήσεις του Δημοσίου που έχουν ενταχθεί στη διαδικασία ικανοποιούνται πλέον μέσω της ροής πληρωμών του άρθρου 8 παρ. 2 και του άρθρου 9 παρ. 2 καθώς και από το προϊόν εκμετάλλευσης ή εκποίησης της περιουσίας του οφειλέτη από τον εκκαθαριστή.

5. Τέλος, πρέπει να επισημανθεί ότι, σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου 9 του νόμου, για τον εκκαθαριστή που διορίζεται με την ανωτέρω δικαστική απόφαση εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις του Πτωχευτικού Κώδικα (ν. 3588/2007) περί συνδίκου, στην έκταση βέβαια που το έργο του δεν ρυθμίζεται ειδικά από τη δικαστική απόφαση.

Ακολούθως, κατ' ανάλογη εφαρμογή της παραγράφου 2 του άρθρου 133 του Πτωχευτικού Κώδικα, δεν απαιτείται η προσκόμιση από τον εκκαθαριστή αποδεικτικού ενημερότητας για τη σύναψη σύμβασης μεταβίβασης στοιχείου του ενεργητικού της περιουσίας του οφειλέτη καθώς και σε κάθε άλλη συναλλαγή του με το Δημόσιο στο πλαίσιο της εκκαθάρισης του ν. 3869/2010.

Περαιτέρω, εφαρμόζεται αναλογικά και στην εκκαθάριση του ν. 3869/2010 η διάταξη του άρθρου 58 παρ. 4 του Κ.Ε.Δ.Ε. (ν.δ. 356/1974, όπως ισχύει), με την οποία προβλέπεται προθεσμία τριάντα ημερών για την άσκηση από το Δημόσιο ανακοπής κατά πίνακα κατάταξης, η οποία (προθεσμία) αρχίζει από τη διπλή επίδοση του πίνακα τόσο στον Προϊστάμενο της αρμόδιας για την επιδίωξη της είσπραξης Υπηρεσίας της Φορολογικής Διοίκησης όσο και στον Υπουργό Οικονομικών (Κεντρική Υπηρεσία του Ν.Σ.Κ.), δεδομένου ότι σύμφωνα με τη διάταξη της παραγράφου 7 του άρθρου 67 του Ν. 3842/2010-ΦΕΚ 58 Α', η ανωτέρω διάταξη του Κ.Ε.Δ.Ε. εφαρμόζεται και για τους πίνακες διανομής που συντάσσονται από συνδίκους πτώχευσης κατά τον ν. 3588/2007 (βλ. ΠΟΛ 1050/2010 με θέμα «Οδηγίες για την είσπραξη χρεών πτωχών οφειλετών»).

Η. ΜΗ ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗ ΤΟΥ ΟΦΕΙΛΕΤΗ ΣΤΗ ΔΙΚΑΣΤΙΚΗ ΡΥΘΜΙΣΗ-ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΙΣ ΕΚΠΤΩΣΗΣ ΤΟΥ ΟΦΕΙΛΕΤΗ ΑΠΟ ΤΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

Οι καταβολές που διενεργούνται σε εκτέλεση της προσωρινής διαταγής και, στη συνέχεια, της οριστικής δικαστικής απόφασης πιστώνονται σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις του Κ.Ε.Δ.Ε. και του ν. 4174/2013 στις οφειλές του αιτούντος που έχουν ενταχθεί στη διαδικασία. Η Φορολογική Διοίκηση οφείλει να παρακολουθεί τη συμμόρφωση του οφειλέτη στις ανωτέρω υποχρεώσεις του.

I. Μη συμμόρφωση του οφειλέτη σε ρύθμιση βάσει προσωρινής διαταγής

Σύμφωνα με την παράγραφο 4 του άρθρου 5, σε περίπτωση που καθυστερεί η καταβολή από τον οφειλέτη ποσού που αθροιστικά υπερβαίνει την αξία τριών μηνιαίων δόσεων, όπως αυτές καθορίζονται βάσει της προσωρινής διαταγής, ο θιγόμενος πιστωτής δικαιούται εντός προθεσμίας τεσσάρων μηνών από τη δημιουργία του λόγου ανάκλησης (δηλαδή από το χρονικό σημείο κατά το οποίο το καθυστερούμενο ποσό ανήλθε σε ύψος ίσο με την αξία τριών μηνιαίων δόσεων) να καταθέσει αίτηση με αίτημα την ανάκληση της προσωρινής διαταγής με την οποία ορίστηκε η καταβολή των δόσεων ή την ανάκληση κάθε άλλου προληπτικού ή ανασταλτικού μέτρου. Σημειώνεται ότι, σε διαδικασίες υπαγωγής στον ν. 3869/2010 που αρχίζουν μετά την 1/1/2016 έχει εφαρμογή η παράγραφος 4 του άρθρου 5 του νόμου, όπως τροποποιήθηκε με τον ν. 4346/2015, κατά την οποία, για την υποβολή αίτησης ανάκλησης, η καθυστέρηση καταβολής από τον οφειλέτη ποσού που αθροιστικά υπερβαίνει την αξία τριών μηνιαίων δόσεων πρέπει να συντρέχει σε ετήσια βάση («ετησίως» κατά τη διατύπωση του νόμου). Επομένως, η διάταξη αυτή θα έχει πρακτική εφαρμογή μόνο στις (συνήθεις στην πράξη) περιπτώσεις που η προσωρινή διαταγή διαρκεί τουλάχιστον ένα έτος (σε αντίθεση με την νομοθετική πρόβλεψη της παραγράφου 2 του άρθρου 5 του νόμου, που προβλέπει ως ανώτατη διάρκεια ισχύος της προσωρινής διαταγής τους έξι μήνες). Για την κλήτευση του οφειλέτη και των λοιπών πιστωτών προβλέπεται προθεσμία δέκα ημερών πριν από τη συζήτηση της αίτησης ανάκλησης.

Σημειώνεται ότι για τη βασιμότητα της αίτησης ανάκλησης λόγω μη συμμόρφωσης του οφειλέτη στις διαταχθείσες μηνιαίες καταβολές απαιτείται κατά νόμο η καθυστέρηση να οφείλεται σε υπαιτιότητα του οφειλέτη, προκειμένου για διαδικασίες υπαγωγής στον ν. 3869/2010 με χρόνο έναρξης έως και 31/12/2015, ενώ σε διαδικασίες που αρχίζουν από 1/1/2016 αρκεί το αντικειμενικό γεγονός της καθυστέρησης (βλ. άρθρο 14 ν. 4346/2015). Είναι, όμως, ευνόητο ότι ο λόγος της καθυστέρησης, εφόσον μπορεί να διαπιστωθεί από τη Φορολογική Διοίκηση με βάση τα διαθέσιμα σε αυτή στοιχεία, πρέπει σε κάθε περίπτωση να λαμβάνεται υπόψη, ώστε να αποφεύγεται η υποβολή αίτησης για άρση της προσωρινής δικαστικής προστασίας του οφειλέτη, σε περίπτωση που η καθυστέρηση οφείλεται αποδεδειγμένα σε ανυπαίτια οικονομική αδυναμία του, δεδομένης και της -κατά το νόμο- μικρής χρονικής ισχύος της προσωρινής διαταγής. Από την άλλη πλευρά, βέβαια, ο νόμος παρέχει στον οφειλέτη το δικαίωμα να ζητήσει από το δικαστήριο ο ίδιος τη μείωση του ύψους των δόσεων ή και τον καθορισμό μηδενικών δόσεων, κατ' επίκληση νέων πραγματικών περιστατικών, με σχετική αίτηση μεταρρύθμισης της προσωρινής διαταγής κατά το άρθρο 781 του ΚΠολΔ (βλ. τελευταίο εδάφιο της παραγράφου 2 του άρθρου 5).

Τέλος, σημειώνεται ότι η τυχόν δυστροπία του οφειλέτη για καταβολή δόσεων κατά το στάδιο ισχύος της προσωρινής διαταγής μπορεί να προταθεί από το Δημόσιο κατά τη συζήτηση της κύριας αίτησης.

II. Μη συμμόρφωση σε ρύθμιση βάσει οριστικής δικαστικής απόφασης- Έκπτωση του οφειλέτη από τη διαδικασία

1. Η οριστική δικαστική απόφαση με την οποία ο οφειλέτης υπάγεται στη διαδικασία του ν. 3869/2010 αναπτύσσει δεσμευτική ισχύ έναντι του οφειλέτη και των πιστωτών που εντάσσονται σε αυτή. Οι απαιτήσεις των πιστωτών που έχουν ενταχθεί στη διαδικασία, ικανοποιούνται πλέον, όπως προαναφέρθηκε, μέσω των καταβολών του άρθρου 8 παρ. 2 και του άρθρου 9 παρ. 2 καθώς και από το προϊόν εκμετάλλευσης ή εκποίησης της περιουσίας του οφειλέτη από τον εκκαθαριστή. Αν και δεν υπάρχει ρητή διάταξη στο νόμο στην οποία να ορίζεται ως συνέπεια της εν λόγω απόφασης η αναστολή ατομικών καταδιωκτικών μέτρων κατά της περιουσίας του οφειλέτη για την είσπραξη των απαιτήσεων που εντάχθηκαν στη διαδικασία, η συνέπεια αυτή μπορεί να εξαχθεί¹⁰ από το συνδυασμό των διατάξεων του άρθρου 15 (αναλογική εφαρμογή διατάξεων του Πτωχευτικού Κώδικα συμπληρωματικά προς τις διατάξεις του ν. 3869/2010), του άρθρου 9 παρ. 1 (διορισμός εκκαθαριστή με έργο τη διαχείριση περιουσιακών στοιχείων του οφειλέτη) και του άρθρου 6 του νόμου καθώς και, συνολικά, από το πνεύμα και το σκοπό του νόμου. Επομένως, αναστέλλεται η λήψη ή συνέχιση μέτρων αναγκαστικής εκτέλεσης κατ' αυτού, ακόμα κι αν ο οφειλέτης δεν συμμορφώνεται στις υποχρεώσεις του, με την επιφύλαξη της δυνατότητας αναγκαστικής εκτέλεσης που παρέχεται από το νόμο σε περίπτωση μη τήρησης της ειδικής ρύθμισης του άρθρου 9 παρ. 2 του νόμου, δηλαδή της ρύθμισης για τη διάσωση της κύριας κατοικίας, υπό τις ειδικότερες προϋποθέσεις που ορίζονται στην παράγραφο 3 του ίδιου άρθρου. Αναφορικά με τη δυνατότητα αναγκαστικής είσπραξης από τον πιστωτή, στο πλαίσιο της διαδικασίας του ν. 3869/2010, των συγκεκριμένων ποσών που είναι καταβλητέα βάσει της απόφασης, σε περίπτωση μη συμμόρφωσης του οφειλέτη σε αυτή, παρατηρείται ότι, ακόμα κι αν γίνει δεκτή η δυνατότητα αυτή¹¹, δεν φαίνεται να υπάρχει στην πράξη αντικείμενο εκτέλεσης, με την ανωτέρω επιφύλαξη του άρθρου 9 παρ. 3 του νόμου, κυρίως λόγω της κατά κανόνα δέσμευσης των περιουσιακών στοιχείων του οφειλέτη από τον εκκαθαριστή.

Ακολούθως, παρατίθεται κατωτέρω η προβλεπόμενη στο νόμο δυνατότητα ανάκλησης της δικαστικής απόφασης περί υπαγωγής στον ν. 3869/2010, με έκπτωση του οφειλέτη από τη διαδικασία, σε περίπτωση μη συμμόρφωσης αυτού στην υποχρέωση καταβολών βάσει της δικαστικής απόφασης, κατόπιν αίτησης του θιγόμενου πιστωτή, επομένως και του Δημοσίου.

2. Ο νόμος (άρθρο 11 παρ. 2) προβλέπει τη **δυνατότητα ανάκλησης της δικαστικής απόφασης λόγω μη συμμόρφωσης του οφειλέτη**. Συγκεκριμένα, σε περίπτωση που ο οφειλέτης:

- **καθυστερεί** την εκπλήρωση των υποχρεώσεών του από τη ρύθμιση **για χρονικό διάστημα μεγαλύτερο των τριών μηνών** ή
- **«δυστροπεί επανειλημμένα στην τήρηση της ρύθμισης»**,

¹⁰ Βλ. ενδεικτικά Κιουπτσίδου-Στρατουδάκη Ευδοξία, Εφέτη, «Η απόφαση διευθέτησης οφειλών κατά το νόμο 3869/2010, εισήγηση στο σεμινάριο επιμόρφωσης Ειρηνοδικών της Εθνικής Σχολής Δικαστών της 29-30.9.2010, Αρμενόπουλος 2010, σελ. 1490, Ι. Βενιέρη, Θ. Κατσά, «Εφαρμογή του Ν. 3869/2010 για τα υπερχρεωμένα φυσικά πρόσωπα», 2013, σελ. 400, όπου γίνεται λόγος για αναλογική εφαρμογή του άρθρου 21 παρ. 2 του Πτωχευτικού Κώδικα βάσει του άρθρου 15 του ν. 3869/2010..

¹¹ Βλ. Βενιέρη, ό.π. σελ. 401, Περάκη Ε., Πτωχευτικό Δίκαιο 2012, σελ. 498.

ο θιγόμενος πιστωτής, επομένως και το Δημόσιο, μπορεί με αίτησή του στο δικαστήριο να ζητήσει την έκπτωση του οφειλέτη από τη διαδικασία του ν. 3869/2010 και, επομένως, την ανάκληση της δικαστικής απόφασης με την οποία διευθετήθηκαν οι οφειλές του κατά τις διατάξεις του νόμου αυτού.

Στο σημείο αυτό πρέπει να επισημανθεί ότι σύμφωνα με τη θέση που υποστηρίζεται στη θεωρία¹², οι ανωτέρω λόγοι έκπτωσης αναφέρονται μόνο στη (βασική) ρύθμιση του άρθρου 8 του ν. 3869/2010, ανάγονται δηλαδή μόνο στη μη τήρηση αυτής και όχι στη ρύθμιση για την προστασία της κύριας κατοικίας (άρθρο 9 παρ. 2), η μη τήρηση της οποίας επιφέρει ως συνέπεια μόνο τη δυνατότητα αναγκαστικής εκτέλεσης κατά τα οριζόμενα στην παράγραφο 3 του άρθρου 9 του νόμου. Παρά ταύτα, υποστηρίζεται και η άποψη, ότι μπορεί να ζητηθεί η έκπτωση από τη διαδικασία του ν. 3869/2010 και λόγω μη τήρησης της ειδικής ρύθμισης του άρθρου 9 παρ. 2 του νόμου, είτε για τους προαναφερόμενους λόγους που ορίζονται στην παράγραφο 2 του άρθρου 11¹³ είτε για τους ειδικούς λόγους που αναφέρονται στην παράγραφο 3 του άρθρου 9¹⁴.

Ανεξάρτητα από τα ανωτέρω, η κήρυξη από το δικαστήριο του οφειλέτη έκπτωτου, σε περίπτωση αποδοχής της αίτησης έκπτωσης είναι πάντα γενική, αφορά δηλαδή τη συνολική δικαστική διευθέτηση των οφειλών του κατά τον ν. 3869/2010 και επέρχεται έναντι όλων των πιστωτών.

Η αίτηση έκπτωσης πρέπει να υποβληθεί εντός προθεσμίας τεσσάρων μηνών από τη δημιουργία του λόγου έκπτωσης. Για την κλήτευση του οφειλέτη και των λοιπών πιστωτών προβλέπεται προθεσμία δεκαπέντε ημερών πριν από τη συζήτηση της αίτησης έκπτωσης.

Αναφορικά με τους προβλεπόμενους στο νόμο λόγους έκπτωσης («καθυστέρηση εκπλήρωσης υποχρεώσεων για χρονικό διάστημα μεγαλύτερο των τριών μηνών», «επανελημμένη δυστροπία στην τήρηση της ρύθμισης», επισημαίνονται τα ακόλουθα:

Όσον αφορά τον πρώτο εξ αυτών, όπως ήδη επισημάνθηκε και αναφορικά με την αίτηση για ανάκληση προσωρινής διαταγής λόγω καθυστέρησης των μηνιαίων καταβολών, η υποβολή αίτησης έκπτωσης από τη Φορολογική Διοίκηση πρέπει να αποφεύγεται αν η μη έγκαιρη καταβολή οφείλεται αποδεδειγμένα σε λόγους ανωτέρας βίας ή, γενικά, δεν ανάγεται στη σφαίρα ευθύνης του οφειλέτη (έκτακτη και δικαιολογημένη αύξηση των υποχρεώσεων του για την κάλυψη βιοτικών αναγκών, π.χ. για την αντιμετώπιση έκτακτης ασθένειας).

Αναφορικά με το δεύτερο λόγο έκπτωσης, επισημαίνεται ότι, σύμφωνα με τη νομολογία, «επανελημμένη δυστροπία πληρωμών» συντρέχει, όταν ο οφειλέτης, αν και δεν οφείλει συνεχείς δόσεις, όπως στον πρώτο λόγο έκπτωσης, καθυστερεί την καταβολή δόσεων παρά την όχλησή του από τον πιστωτή «σε τρεις τουλάχιστον περιπτώσεις, κατά τρόπο που δείχνει εμμονή στη μη τακτική εκπλήρωση της υποχρέωσής του για πληρωμή»¹⁵. Δεδομένου ότι, όπως προκύπτει από τα ανωτέρω, ο όρος «δυστροπία» ερμηνεύεται από τη νομολογία ως «υπερημερία», για τη συνδρομή του απαιτείται υπαιτιότητα, δηλαδή ευθύνη, του οφειλέτη.

12 Βλ. ενδεικτικά Κιουπτσίδου-Στρατουδάκη ό.π. σελ. 1498, Βενιέρη, Κατσά ό.π. σελ. 543.

13 Βλ. ενδεικτικά ΕιρΧαν 96/2014, Δ/νη 2014,286, ΧρηΔικ 2015,120.

14 Βλ. Περάκη, ό.π. σελ. 499, κατά τον οποίο ειδικό λόγο έκπτωσης του οφειλέτη ή ανάκλησης της απόφασης αποτελεί η καθυστέρηση πληρωμής 4 μηνιαίων δόσεων της ρύθμισης του άρθρου 9 παρ. 2, κατά την παρ. 3 αυτού.

¹⁵Βλ. ενδεικτικά Βενιέρη, Κατσά ό.π., σελ. 544-545 με παραπομπή σε σχετική νομολογία

Όπως ισχύει για κάθε ένδικο βοήθημα που ασκείται από το Δημόσιο, για τυχόν άσκηση αίτησης έκπτωσης από το Δημόσιο, απαιτείται σχετική εισήγηση του Προϊσταμένου της αρμόδιας για την επιδίωξη της είσπραξης Υπηρεσίας της Φορολογικής Διοίκησης προς το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους.

III. Έκπτωση του οφειλέτη λόγω παράβασης του καθήκοντος ειλικρινούς δήλωσης

Τέλος, σημειώνεται ότι, με το άρθρο 10 παρ. 1 του νόμου, εκτός από τους ανωτέρω (υπό II) λόγους έκπτωσης, που ανάγονται στη μη συμμόρφωση του οφειλέτη στις μηνιαίες καταβολές της ρύθμισης, προβλέπεται επίσης η δυνατότητα οποιουδήποτε πιστωτή να ζητήσει με αίτησή του στο δικαστήριο την έκπτωση του οφειλέτη για λόγους που ανάγονται σε παράβαση του «καθήκοντος ειλικρινούς δήλωσης», με το οποίο βαρύνεται από την κατάθεση της αίτησης και καθ' όλη τη διάρκεια της ρύθμισης. Ειδικότερα οι λόγοι για τους οποίους μπορεί να ζητηθεί η έκπτωση του οφειλέτη είναι οι ακόλουθοι, με την προϋπόθεση ότι ανάγονται σε δόλο ή βαριά αμέλεια του οφειλέτη:

- η παράβαση της υποχρέωσης υποβολής ειλικρινούς δήλωσης για τα περιουσιακά στοιχεία και εισοδήματά του καθ' όλη τη δικαστική διαδικασία, που αρχίζει από την κατάθεση της αίτησης, και κατά την περίοδο της ρύθμισης ή
- η παράλειψη του οφειλέτη να συμπεριλάβει στην κατάσταση πιστωτών, που περιέχεται στην αίτησή του κατά το άρθρο 4 του νόμου, ορισμένο πιστωτή ή ορισμένους πιστωτές.

Η αίτηση έκπτωσης, για κάποιον από τους ανωτέρω λόγους, πρέπει να υποβληθεί εντός ενός έτους από το χρονικό σημείο, κατά το οποίο ο πιστωτής που αιτείται την έκπτωση πληροφορήθηκε ότι ο οφειλέτης είχε περιουσία ή εισόδημα και δεν το δήλωσε ή πληροφορήθηκε την ύπαρξη του πιστωτή που έχει παραλειφθεί και το αργότερο μέχρι δύο έτη από την επέλευση της απαλλαγής του οφειλέτη από το υπόλοιπο των οφειλών του σύμφωνα με το άρθρο 11 παρ. 1 του νόμου (βλ. κατωτέρω στο κεφάλαιο Θ).

Θ. ΑΠΑΛΛΑΓΗ ΤΟΥ ΟΦΕΙΛΕΤΗ ΑΠΟ ΤΟ ΥΠΟΛΟΙΠΟ ΤΩΝ ΧΡΕΩΝ ΤΟΥ

I. Σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου 11 του νόμου, η κανονική εκτέλεση από τον οφειλέτη των υποχρεώσεών του που επιβλήθηκαν με τη δικαστική απόφαση που εκδόθηκε κατ' εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 8 παρ. 2,4 και 5 του νόμου, δηλαδή η συμμόρφωση προς την υποχρέωση σύμμετρων καταβολών προς όλους τους πιστωτές, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην απόφαση αυτή και στο νόμο, για χρονικό διάστημα τριών ετών, στο οποίο συνυπολογίζονται οι καταβολές από την κατάθεση της αίτησης έως την έκδοση της οριστικής απόφασης, συνεπάγεται, την απαλλαγή του οφειλέτη από «*κάθε τυχόν υφιστάμενο υπόλοιπο οφειλής*» αναφορικά με τις οφειλές που εντάχθηκαν στη ρύθμιση¹⁶ (βλ. και ανωτέρω στο κεφάλαιο E). Η απαλλαγή επέρχεται, σύμφωνα με το

¹⁶ Επισημαίνεται ότι η παραπομπή της παραγράφου 1 του άρθρου 11, ως προς την επιφύλαξη που διατυπώνεται σε αυτή, στη διάταξη της παραγράφου 6 του άρθρου 4 του νόμου είναι εσφαλμένη, καθώς αναφέρεται στην εν λόγω διάταξη, ως είχε πριν από την τροποποίηση του νόμου με τον ν. 4336/2015. Με διορθωτική ερμηνεία του νόμου συνάγεται ότι η επιφύλαξη αφορά πλέον την αντίστοιχο περιεχομένου νέα διάταξη του τελευταίου εδαφίου της παραγράφου 1 του άρθρου 1.

νόμο, «με την επιφύλαξη των όσων ορίζονται ... στην παράγραφο 2 του άρθρου 9». Κατά την κρατούσα άποψη στη θεωρία, η εν λόγω επιφύλαξη αναφέρεται στη δυνατότητα αναγκαστικής εκτέλεσης που παρέχεται από το νόμο σε περίπτωση μη τήρησης της ειδικής ρύθμισης του άρθρου 9 παρ. 2 του νόμου, δηλαδή της ρύθμισης για τη διάσωση της κύριας κατοικίας, υπό τις ειδικότερες προϋποθέσεις που ορίζονται στην παράγραφο 3 του ίδιου άρθρου, με την έννοια ότι για την επέλευση της απαλλαγής του οφειλέτη αρκεί η τήρηση της (χρονικά πιο σύντομης) ρύθμισης του άρθρου 8, χωρίς να χρειάζεται να ολοκληρωθούν και οι καταβολές της (συχνά πολυετούς) ρύθμισης του άρθρου 9 παρ. 2, διατηρείται όμως ο κίνδυνος του οφειλέτη να υποστεί αναγκαστική εκτέλεση κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 9 παρ. 3 σε περίπτωση μη τήρησης της τελευταίας¹⁷. Υποστηρίζεται, ωστόσο, και η άποψη ότι για την απαλλαγή του οφειλέτη πρέπει να ολοκληρωθούν και οι καταβολές του άρθρου 9 παρ. 2 του νόμου¹⁸.

Σε περίπτωση που κατά το χρόνο της απαλλαγής εκκρεμεί ακόμα η εκποίηση περιουσιακών στοιχείων του οφειλέτη από τον εκκαθαριστή για την ικανοποίηση των πιστωτών, η εκκρεμότητα αυτή δεν αποτελεί κώλυμα κατά το νόμο για την επέλευση της απαλλαγής και την πιστοποίηση αυτής από το δικαστήριο. Στην περίπτωση αυτή, όμως, το ποσό του «υπολοίπου οφειλής», από το οποίο απαλλάσσεται ο οφειλέτης, θα διαμορφωθεί μετά την ολοκλήρωση της εκποίησης και τη διανομή του προϊόντος αυτής στους πιστωτές κατά το άρθρο 9 παρ. 1 του νόμου, θα ανέρχεται δηλαδή στο ανεξόφλητο υπόλοιπο των οφειλών μετά τις καταβολές του άρθρου 8 και μετά την είσπραξη των ποσών για τα οποία κατετάγησαν οι απαιτήσεις των πιστωτών στο προϊόν της εκποίησης κατά την ολοκλήρωση της διαδικασίας εκκαθάρισης.

Λόγω των ανωτέρω πολλαπλών επιφυλάξεων υπό τις οποίες ενδέχεται να τελεί η απαλλαγή του οφειλέτη από το υπόλοιπο των οφειλών του, **απαραίτητο στοιχείο για την εφαρμογή της εν λόγω συνέπειας από τη Φορολογική Διοίκηση αποτελεί η δικαστική απόφαση περί πιστοποίησης αυτής** (παρά το γεγονός ότι η εν λόγω απόφαση έχει μόνο αναγνωριστικό χαρακτήρα), **ώστε από το περιεχόμενο αυτής να καθίσταται κάθε φορά δυνατή η ασφαλής εξαγωγή συμπερασμάτων για την έκταση της απαλλαγής και τις επιφυλάξεις υπό τις οποίες τυχόν τελεί αυτή.**

Επισημαίνεται ότι την απαλλαγή από το υπόλοιπο οφειλών πιστοποιεί το δικαστήριο μετά από αίτηση του οφειλέτη που κοινοποιείται στους πιστωτές (βλ. άρθρο 11 παρ. 1 του νόμου). Στη δίκη αυτή **μπορεί να προβληθεί από το θιγόμενο πιστωτή, επομένως και από το Δημόσιο, τυχόν ισχυρισμός περί μη κανονικής εκπλήρωσης των υποχρεώσεων του οφειλέτη**, σε περίπτωση που δεν ασκήθηκε εμπροθέσμως αίτηση έκπτωσης και τα καθυστερούμενα ποσά δεν καταβλήθηκαν τελικά, έστω και εκπρόθεσμα.

II. Στην ειδική περίπτωση της «ταχείας διευθέτησης μικροοφειλών» κατά το νέο άρθρο 5α του ν. 3869/2010, η οριστική απαλλαγή του οφειλέτη από τα χρέη του, κατά το άρθρο 11 παρ. 1 του νόμου, επέρχεται μετά την πάροδο του χρονικού διαστήματος της προσωρινής απαλλαγής, διάρκειας 18 μηνών, που διατάχθηκε με τη σχετική δικαστική απόφαση, και υπό την προϋπόθεση ότι ο οφειλέτης δεν έχει κηρυχθεί έκπτωτος από το καθεστώς προσωρινής απαλλαγής, λόγω μεταβολής της περιουσιακής ή εισοδηματικής

¹⁷ Βλ. ενδεικτικά Κιουπτσίδου-Στρατουδάκη ό.π. σελ. 1498, Βενιέρη, Κατσά ό.π. σελ. 480,516

¹⁸ Βλ. Κλεάνθη Ρούσσου, «Υπερχρεωμένα φυσικά πρόσωπα-Δομή και λειτουργία Ν. 3869/2010, ΕφΑΔ 2010, σελ. 1294

κατάστασής αυτού, εξαιτίας της οποίας έπαψαν να συντρέχουν οι προϋποθέσεις της παραγράφου 1 του άρθρου 5α ή λόγω παράβασης των κατά νόμο υποχρεώσεων του (βλ. άρθρο 5α παρ. 3 και 2, αντίστοιχα). Επιπροσθέτως, ο οφειλέτης είναι δυνατόν να εκπέσει από τη διαδικασία λόγω παράβασης του καθήκοντος ειλικρινούς δήλωσης κατά τις γενικές διατάξεις της παραγράφου 1 του άρθρου 10 του νόμου (βλ. ανωτέρω στην ενότητα Η ΙΙΙ).

ΙΙΙ. Σε κάθε περίπτωση, επισημαίνεται ότι η απαλλαγή από το υπόλοιπο οφειλών επέρχεται μόνο υπέρ του αιτούντος οφειλέτη που υπήχθη στις προστατευτικές διατάξεις του ν. 3869/2010 και δεν έχει καμία επίπτωση στην ευθύνη τυχόν τρίτων προσώπων που ευθύνονται αλληλεγγύως με αυτόν έναντι του Δημοσίου (βλ. άρθρο 12 του νόμου).

ΙV. Τέλος, πρέπει να σημειωθεί και το ενδεχόμενο να επέλθει έκπτωση του οφειλέτη από τη διαδικασία του ν. 3869/2010 μετά την απαλλαγή και την πιστοποίηση αυτής από το δικαστήριο, με συνέπεια την ανατροπή των συνεπειών της, καθώς, σύμφωνα με το προτελευταίο εδάφιο της παραγράφου 10 του άρθρου 1 του νόμου, η αίτηση έκπτωσης του οφειλέτη λόγω μη τήρησης του καθήκοντος ειλικρινούς δήλωσης (βλ. ανωτέρω στο κεφάλαιο Η ΙΙΙ), μπορεί να υποβληθεί μέχρι και δύο έτη μετά την επέλευση της απαλλαγής αυτού.

Από όλα τα ανωτέρω προκύπτει ότι για τη διαγραφή ή μη των βεβαιωμένων στη Φορολογική Διοίκηση οφειλών που εντάσσονται στη διαδικασία του ν. 3869/2010, μετά την επέλευση της απαλλαγής του οφειλέτη και την πιστοποίηση αυτής από το δικαστήριο κατά το άρθρο 11 παρ. 1 του νόμου, καθώς και για την ορθή επιλογή του τρόπου, του χρόνου και των όρων διαγραφής αυτών από τη Φορολογική Διοίκηση, επιβάλλεται η εξατομικευμένη εξέταση των στοιχείων κάθε υπόθεσης. Για την παροχή σχετικών οδηγιών, η αρμόδια για την επιδίωξη της είσπραξης Υπηρεσία της Φορολογικής Διοίκησης παρακαλείται να απευθύνεται στο Ε΄ Τμήμα «Οφειλετών υπό καθεστώς αφερεγγυότητας και άλλων ειδικών κατηγοριών» της Διεύθυνσης Εισπράξεων της Γενικής Γραμματείας Δημοσίων Εσόδων.

Παραρτήματα:

- I. Υπόδειγμα «Αναλυτικής Κατάστασης Βεβαιωμένων Οφειλών»
- II. Κωδικοποίηση άρθρων 1-17 ν. 3869/2010, όπως ισχύουν

**Ακριβές αντίγραφο
Ο Προϊστάμενος του
Αυτοτελούς Τμήματος Διοίκησης**

**Ο Γενικός Γραμματέας Δημοσίων Εσόδων
ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΠΙΤΣΙΛΗΣ**

ΠΙΝΑΚΑΣ ΔΙΑΝΟΜΗΣ

A. ΑΠΟΔΕΚΤΕΣ ΠΡΟΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑ

1. Όλες οι Δ.Ο.Υ.
2. Κέντρο Ελέγχου Μεγάλων Επιχειρήσεων (Κ.Ε.ΜΕ.ΕΠ.)
3. Κέντρο Ελέγχου Φορολογουμένων Μεγάλου Πλούτου (Κ.Ε.ΦΟ.ΜΕ.Π.)
4. Επιχειρησιακή Μονάδα Είσπραξης

B. ΑΠΟΔΕΚΤΕΣ ΓΙΑ ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΗ

1. Αποδέκτες πίνακα Α΄ έως και Γ΄ (εκτός των αποδεκτών προς ενέργεια)
2. Υπουργείο Δικαιοσύνης με την παράκληση να κοινοποιηθεί σε όλα τα Ειρηνοδικεία
3. Υπουργείο Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού
  - α. Γραφείο Υπουργού
  - β. Γενική Γραμματεία Εμπορίου και Προστασίας Καταναλωτή
4. Όλοι οι Δικηγορικοί Σύλλογοι
5. Όλοι οι Συμβολαιογραφικοί Σύλλογοι

Γ. ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΔΙΑΝΟΜΗ

1. Γραφείο κ. Υπουργού
2. Γραφείο κ. Αναπληρωτή Υπουργού
3. Γραφείο κ. Γενικού Γραμματέα Δημοσίων Εσόδων
4. Γραφείο κ. Προϊσταμένου Γενικής Διεύθυνσης Φορολογικής Διοίκησης
5. Διεύθυνση Εισπράξεων – Τμήματα Α,Β,Γ,Δ,Ε, Γραμματεία